RENAȘTEREA

FONDATOR: EPISCOP NICOLAE IVAN 1919

Anul XXVI
Serie nouă
Septembrie 2015

9
(305)

Prețul: 2,5 lei

EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ A VADULUI, FELEACULUI ŞI CLUJULUI

"TINERII ORTODOCȘI, ÎMPREUNĂ PENTRU VIITORUL CREȘTIN AL EUROPEI"

Întâlnirea Tinerilor Ortodocși din Europa

Cluj-Napoca 4-7 Septembrie 2015

Număr special al Revistei Renașterea dedicat *Întâlnirii Tinerilor Ortodocși din Europa,* parte a Proiectului "Tinerii Ortodocși, Împreună pentru viitorul Europei", realizat cu sprijinul Primăriei și Consiliului Local Cluj-Napoca.
Proiectul susține candidatura orașului Cluj-Napoca la titlul de Capitală Culturală Europeană 2021.

PRIMĂRIA ȘI CONSILIUL LOCAL · Cluj-Napoca 2015 European Youth Capital · CLUJ-NAPOCA The Heart of Transylvania · Servus! CLUJ-NAPOCA 2021 EUROPEAN CAPITAL OF CULTURE CANDIDATE CITY

† DANIEL

Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

Cluj-Napoca , 4-7 septembrie 2015

Tinerii ortodocși, împreună pentru valorile creștine ale Europei*

Binecuvântăm și apreciem organizarea *Întâlnirii Tinerilor Ortodocși din Europa,* la care participă și invitați din Palestina, Iordania, Siria și Africa, la Cluj-Napoca între 4-7 septembrie 2015. Este un eveniment deosebit de comuniune și bucurie creștină, dar și de mărturisire a propriei identități eclesiale. Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a apreciat și aprobat această inițiativă a Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, precedată anii trecuți de cele două Reuniuni Naționale ale Tinerilor Ortodocși de la Baia Mare.

Prima întâlnire a tinerilor ortodocși din Europa, cu reprezentanți şi de pe alte continente, poate constitui un moment semnificativ de împărtășire reciprocă a bucuriilor credinței creștine ortodoxe trăite de tineri azi, în pofida multor probleme.

Unificarea Europei doar din punct de vedere economic sau mercantil, fără a se lua în seamă dimensiunea moral-spirituală a vieții persoanelor și popoarelor, rămâne o unificare fragilă și superficială.

Criza moral-spirituală a lumii de azi are multe aspecte dureroase, ca de pildă: confuzie, relativism moral şi desconsiderarea virtuților morale tradiționale, sub pretextul afirmării libertății omului modern, instabilitatea familiei, avortul şi divorțul şi chiar prostituția sunt în continuă creştere; conflictul între generații, extinderea corupției în viața societății, extinderea violenței, ca urmare a extinderii setei de câştig sau a disperării, sunt semnalate zilnic de mijloacele de comunicare în masă.

În acest context, tineretul, în special, şi credincioşii mireni, în general, trebuie să fie ajutați de păstorii lor sufleteşti, de părinții duhovniceşti şi de către profesorii de teologie să poată discerne în vreme de criză şi de confuzie între: Duhul lui Hristos şi duhul lumii căzute, între dreapta credință şi falsa credință, între libertatea sfântă de a face binele şi libertatea demonică de a face răul, între iubirea sfântă şi iubirea înşelătoare sau ipocrită, cu interes ascuns.

Intensificarea vieții spirituale şi înnoirea ei în Ortodoxie nu se face prin împrumutări şi inovații eterodoxe, ci *prin punerea în practică a sfaturilor marilor duhovnici, şi anume: rugăciunea zilnică, rugăciunea lui Iisus, spovedania deasă la un părinte duhovnic, postul şi milostenia, pelerinaje la hramuri de biserici şi mănăstiri, prietenie cu oameni care au o credință puternică, fără, însă, a fi fanatici sau extremişti*. Dezvoltarea conştiinței că fiecare credincios de azi trebuie să fie membru viu şi duhovnicesc al Bisericii, care suferă când Biserica este încercată, dezbinată, batjocorită sau slăbită, şi care se bucură atunci când simte că Biserica se conformează în cuvânt şi faptă cu Evanghelia lui Hristos, devenind un lucrător al Învierii omului şi un spital de vindecare a sufletului acestuia rănit de păcate sau de patimi egoiste.

Angajarea tineretului în înnoirea vieții spirituale şi în lucrarea filantropică a Bisericii este astăzi o necesitate şi un semn al faptului că Biserica foloseşte libertatea spre slava lui Dumnezeu şi mântuirea oamenilor.

Cooperarea tinerilor ortodocşi din diferite Biserici atât la intensificarea vieții spirituale cât şi la dezvoltarea diaconiei sociale, filantropice, va întări şi mai mult comuniunea ortodoxă şi va da mai mult curaj Bisericii întregi, de a mărturisi ortodoxia credinței prin ortopraxia faptelor bune.

Tânărul iubitor de rugăciune şi de sfințenie este un *tânăr creştin luptător* (cf. Efeseni 6, 10-17), care apără duhovniceşte dreapta credință şi sfințenia vieții ca fiind porțile vieții veşnice, cultivă iubirea față de Dumnezeu prin rugăciune şi iubirea de semeni prin fapte bune şi arată fidelitate în prietenie, în viața de familie şi în comunitatea bisericească.

Pentru dumneavoastră, tineri ortodocşi din Europa şi din alte continente, modele de formare şi de bună viețuire creştină sunt în primul rând Hristos şi Sfinții Lui, care au mărturisit şi au trăit deplin credința Bisericii în viața lor şi au reuşit să învingă, prin înțelepciunea şi smerenia lor, patimile egoiste, greutățile vieții şi propriile lor neputințe. Având nădejde în ajutorul lui Hristos şi al Sfinților Lui, vă întâmpinăm, dragi tineri, cu îndemnul de a spori mereu în credință şi în fapte bune, cultivând iubirea de Dumnezeu şi de aproapele, în orice vreme şi în orice loc.

Dorim tuturor organizatorilor şi participanților la această mare Întâlnire a Tinerilor Ortodocşi din Europa ani mulți şi fericiți, cu sănătate şi mântuire, pace şi bucurie, sporind mereu în fapte bune, spre slava lui Dumnezeu şi binele oamenilor!

Cu părintească dragoste în Hristos, binecuvântare şi multă prețuire,

† DANIEL
Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

* Mesajul Preafericitului Părinte DANIEL, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, pentru *Întâlnirea Tinerilor Ortodocşi din Europa*, Cluj-Napoca, 04-07 septembrie 2015.

Tinerii creștini vor salva Europa

† ANDREI

Arhiepiscopul Vadului, Feleacului şi Clujului, Mitropolitul Clujului, Maramureşului și Sălajului

Bătrâna noastră Europă, maica civilizației, din punct de vedere spiritual a intrat în derivă. Plămădită la sânul Bisericii, în ce privește viața duhovnicească, a devenit foarte anemică. Și nu numai în ce privește viața duhovnicească, dar și din punct de vedere demografic este în regres.

Cine o va redresa? Tineretul creștin, credem noi. Pentru că tinerii sunt în plină putere creatoare și au idealuri. Pe ei nu i-a blazat viața. Sfântul Pavel îi scria tânărului său ucenic Timotei: *Nimeni să nu disprețuiască tinerețile tale, ci fă-te pildă credincioșilor cu cuvântul, cu purtarea, cu dragostea, cu duhul, cu credința, cu curăția* (1 Timotei 4, 12).

S-ar putea spune că aceste afirmații s-au făcut în alte vremuri și că nu mai sunt actuale. Eu spun contrariul: *Iisus Hristos, ieri și azi și în veci, este Același* (Evrei 13, 8). Pe bună dreptate, Părintele Ilarion Felea, mort în temnița de la Aiud, scoate în evidență unicitatea lucrării pe care o face Domnul Hristos și, implicit, Biserica Lui creștină: *Ceea ce nu a reușit nici un înțelept și nici un întemeietor de religie* - zice el -, *a reușit Iisus Hristos. El întruchipează un chip de om nou: chipul omului bun, iertător, pașnic, iubitor, blând, credincios, drept, liber, milostiv și sincer. Prin el se naște și renaște umanitatea*[1].

În spiritul acestor idei, cu binecuvântarea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, peste 5000 de tineri creștini ortodocși din Europa se întrunesc la Cluj-Napoca, în perioada 4-7 septembrie 2015, sub sloganul *Tinerii ortodocși, împreună pentru viitorul creștin al Europei*. Organizăm această întâlnire în contextul în care Clujul a fost ales „Capitala europeană a tineretului" pentru anul 2015.

Această întâlnire europeană a tinerilor ortodocși a fost precedată anii trecuți de două întâlniri naționale de mare succes la Baia-Mare. Și nădăjduim noi că și întâlnirea de la Cluj va avea urmări pozitive în viața spirituală a tinerilor din Europa și nu numai, pentru că avem invitați și din Palestina, Iordania și Siria.

În organizarea întâlnirii suntem ajutați de Guvernul României, de Consiliul Județean Cluj, de Primăria Municipiului Cluj-Napoca, de universitățile din Cluj, de Inspectoratul Școlar Județean, instituții cărora le rămânem recunoscători. E de la sine înțeles că greul organizării cade pe umerii staffului Arhiepiscopiei Clujului, organizațiilor noastre de tineret, protopopiatelor și întregului cler. Sunt și alte instituții bancare și publice care ne sprijină și cărora le mulțumim.

Considerăm că investiția în tineri este cea mai importantă. Nu zadarnic ne spune înțeleptul Solomon: *Deprinde pe tânăr cu purtarea pe care trebuie să o aibă și chiar când va îmbătrâni nu se va abate de la ea* (Pilde 22, 6). Noi, cei maturi, avem mare răspundere de ceea ce punem la temelia vieții lor, de felul în care plămădim ființa lor socială. Felul de a fi și pilda personală a fiecăruia dintre noi are mare importanță. Noi trebuie să-i problematizăm cu marile idei spirituale ce frământă omenirea astăzi și să-i încredințăm că integritatea lor sufletească și puritatea vieții sunt cele mai de preț comori pe care le posedă.

Sfântul Ioan Casian, compatriotul nostru, ne spune că *dacă vrem să ajungem la o adevărată desăvârșire a virtuților, trebuie să-i urmăm pe acei dascăli și îndrumători care le-au dobândit și experimentat în mod real, nu imaginându-și-le în discuții fără miez; ei vor putea să ne învețe și să ne călăuzească spre această desăvârșire, indicându-ne și drumul cel mai sigur pe care să ajungem acolo*[2].

Dragi tineri, cu vigoarea voastră și cu harul lui Hristos, noi credem că puteți revigora viața spirituală a Europei. Lucrul acesta îl dorim și Îl rugăm pe Dumnezeu să vă ajute în toate proiectele bune pe care le aveți planificate!

Vă zicem *Bine ați venit!* Și dorim să vă simțiți bine aici, în capitala Transilvaniei, pentru că noi v-am așteptat cu mult drag și ne punem mare nădejde în voi.

[1] Ilarion Felea, *Religia iubirii*, Editura Diecezană, Arad, 1946, p. 477.

[2] Sfântul Ioan Casian, *Despre așezămintele mănăstirești*, XXII, 15, PSB 57, EIBMBOR, București, 1990, p. 255.

Vremuri minunate pentru mântuirea tinerilor

Radu Copil

Inspector eparhial de tineret

Tinerii ortodocși români din zilele noastre sunt norocoși. Știu, știu și eu, termenul nu este unul prea ortodox (apropo, tu știi originea lui?). Și afirmația e cam îndrăzneață, nu-i așa? De ce ar fi ei mai favorizați față de generațiile anterioare din moment ce astăzi se vorbește mereu de pericolele care îi înconjoară pe tineri din toate părțile? Dacă s-ar scrie cu de-amănuntul despre toate *problemele* și *provocările* care îi asaltează pe tineri în vremea noastră, cred că n-ar putea încăpea cărțile ce s-ar scrie în toate bibliotecile din lume.

Și totuși, nu acestea sunt importante. Când cauți binele, răul se pierde din vedere. Când alergi spre fapte bune, cele rele rămân în urmă. Când iubești, nu mai ai timp să judeci. Când slujești celorlalți, egoismul își pierde privilegiile. "Faceți binele, și răul nu vă ajunge!" îi spune Arhanghelul Rafail tânărului Tobie. Iar astăzi tinerii ortodocși au nenumărate ocazii de a face binele. La aceste prilejuri grozave de a face binele aș vrea să fac referire succint în cele ce urmează. Este la fel de valabil și că dacă s-ar scrie cu de-amănuntul despre toate *oportunitățile* pe care tinerii ortodocși din țara aceasta le au la îndemână în zilele noastre, cred că n-ar putea încăpea cărțile ce s-ar scrie în toate bibliotecile din lume.

De la bun început, trebuie să fii conștient de faptul că nimeni nu se mântuiește singur, iar cu cel bun, te vei face bun, iar lângă cel rău, te vei înrăi și tu. "Și dacă eu sunt bun deja?", m-ai putea întreba. Ce bine, atunci se vor lua alții după tine și vei avea un motiv în plus să fii în mijlocul celorlalți, întărindu-i pe calea creștină. Prin urmare, astăzi avem multe asociații de tineret ortodoxe în toate orașele mari ale țării, iar în ultimul timp chiar și în orașele mici. Dacă chiar nu găsești prin apropiere o asociație de tineret, atunci nu dispera, sunt multe biserici care organizează grupuri parohiale sau cel puțin activități ocazionale pentru tineri. Trebuie doar să le cauți! Ești dispus să pornești căutarea?

Dacă pe o rază de 50 de km de locul în care locuiești nu găsești un grup de tineri cu valori creștine, atunci e momentul să dai dovadă de originalitate, și împreună cu un preot care ți-e pe plac, să organizați propriul grup parohial. Idei de activități pentru tineri găsești ușor răsfoind site-urile filialelor ASCOR din țară (să nu-mi spui că nu știi ce înseamă inițialele acestea?!), dar și alte altor asociații de tineret (A.T.O.R., A.T.C.O.R., Ortodoxia Tinerilor și altele). Până la urmă, parohia este nucleul cel mai potrivit în jurul căruia să roiască tinerii. Încerci?

În cazul în care cele menționate mai sus nu te ajută, mai am o veste bună pentru tine: dacă nu găsești în jurul tău tineri cu preocupări religioase (sigur ai încercat peste tot?), atunci pregătește-ți bagajul de drum. În toată țara se organizează tabere ortodoxe destinate adolescenților sau tinerilor. În special vara, dar nu numai. Le găsești promovate din timp pe internet. Taberele ortodoxe sunt ocazii perfecte pentru a cunoaște alți tineri credincioși, pentru a-ți pune în practică credința, pentru a te întări duhovnicește și a te distra frumos și sănătos (sporturi, jocuri, scenete religioase, cântece la chitară, drumeții, concursuri și multe alte activități antrenante...) Nu-i așa, că sună bine? O tabără îți poate schimba cu totul orizontul creștin. Și nici o tabără nu se compară cu alta. Așadar, nu rata nici o ocazie de a-ți petrece timpul alături de prieteni vechi și noi, în aceste oaze pentru suflet!

Tinerii zilelor noastre au la îndemână o bogată literatură duhovnicească. Biblia e acum la un click distanță. Tot pe internet găsești cărți întregi, articole, mărturii, conferințe, traduceri, relatări și o mulțime de cuvinte de învățătură. Cu atâta informație prețioasă, te poți mântui de zece ori, doar să nu fii indiferent și să o pui în practică. Ignoranța și neștiința nu mai e motiv de trândăvie în zilele noastre. Iar viețile sfinților contemporani sunt absolut minunate! Cine poate să citească viața și minunile Sfântului Paisie Aghioritul, Sfântului Porfirie Kavsokalivitul, Sfântului Efrem cel Nou, Sfântului Nectarie Taumaturgul, Sfântul Luca al Crimeii, Sfântul Ioan Maximovici și să nu se întărească în credință? Eu nu cred că poate cineva să rămână îndoielnic în credință după ce face cunoștință cu acești sfinți ai zilelor noastre. Când te apuci de citit?

Amintisem de conferințe. Da, ele sunt acum postate în format video sau audio și pe internet. Dar cât de important e să participi la ele! Oricum am lua-o, credința vine prin auz. Pentru bunăvoința de a asculta învățătura creștină, Dumnezeu revarsă harul său cu îmbelșugare. În ultimii douăzeci de ani, conferințele duhovnicești organizate de către filialele ASCOR în toată țara au influențat în bine mii de tineri. Înainte, oamenii făceau mari eforturi pentru a vizita personalitățile duhovnicești ale vremii, vizitând mănăstirile aflate la mari depărtări. Astăzi, cu prilejul acestor conferințe foarte interactive, personalitățile duhovnicești vin în mijlocul mulțimilor de credincioși, împărtășindu-le din experiența și bogăția vieții lor în Hristos. Așadar, fă un efort, ieși din casă și ia-ți prietenii la o seară duhovnicească!

Nu-i așa că tinerii adoră să călătorească? Astăzi, turismul pelerinajelor este în floare. Și nu doar în țară, ci și în alte țări ortodoxe. Acum sunt și pelerinaje destinate în special tinerilor. Cu autocarul, cu trenul, cu mașina sau cu bicicleta. Ce să mai zic de pelerinajul pe jos: e cel mai tare! Iar traseele, diferite de fiecare dată. Încearcă și tu! E datoria noastră de creștini să ne cunoaștem mănăstirile!

La început, tinerii doar participă la astfel de activități destinate lor. Apoi, după măsura credinței și a hărniciei, o parte dintre ei încep și să ajute la organizarea lor. După multă implicare și experiență dobândită în timp, unii tineri ajung să preia comanda și să devină ei inițiatori de activități de tineret. Și câtă nevoie are Biserica noastră de lideri înțelepți, harnici, jerfitori și încurajatori, care să adune tineri în jurul lor și să-i motiveze pe aceștia să se implice în organizarea diverselor activități specifice vârstei lor! Nu-i smerenie mai mare decât să îți asumi organizarea de pelerinaje, tabere, conferințe, activități de grup și așa mai departe. E nevoie și de un pic de curaj, până prinzi gustul. După aceea, ține-te bine și nu te uita înapoi!

Biserica are nevoie de tineri entuziaști care să se implice în organizarea activităților de tineret: pentru copii, adolescenți și tineri. Biserica are nevoie de tineri voluntari creștini. Preotul cunună, botează, îngroapă, sfințește casele, liturghisește, predică, spovedește, slujește și multe altele. Tu, tinere creștin, tu ce faci pentru Hristos și a lui Biserică?

Tableta lunii septembrie

Ajutorul de la Dumnezeu

Alexandru Nemoianu
Jackson, Michigan, USA

Vorbind despre ajutorul de la Dumnezeu și cum se capătă el, Sfântul Teofan Zăvorâtul spunea: "Nimic nu vine fără trudă. Ajutorul lui Dumnezeu este pururea gata şi întotdeauna aproape, dar el se dă doar acelora care caută şi muncesc, şi încă mai vârtos acelora care, după ce au folosit toate puterile lor, cu toată inima se roagă «Doamne, ajută-ne!»". În neasemuite şi scurte vorbe, Sfântul arată cum se capătă ajutorul de la Dumnezeu şi ce este acest ajutor.

În chip limpede este arătat că ajutorul de la Dumnezeu nu este nici magie şi nici întâmplare. Dumnezeu, a cărui iubire de oameni este fără sfârşit, ne-a dăruit toate cele ce ne sunt de trebuință pentru a ne conduce viața. Dar, în acelaşi timp, El nu poate îngădui ca "talanții" ce ne-au fost dați să fie irosiți. Este aici dovada dragostei ce ne-o poartă, şi încă mai mult, a respectului pentru lucrul Mâinilor Lui. Dumnezeu, în nesfârşita Lui dragoste, nu ne sileşte la nimic, ne îngăduie să alegem liberi o cale ori alta. Mai mult, El ne consideră co-lucrători şi, de aceea, mai înainte de a ne ajuta, ne cheamă să folosim toate darurile pe care tot El ni le-a dat. Că aşa este, ne-o arată faptul că în vremea Sfintei Jertfe, în Liturghie, ca daruri noi nu aducem boabe de strugure şi boabe de grâu, ci aducem acele daruri preschimbate prin truda omenească, le aducem ca vin şi pâine.

Că aşa este ne-o arată chiar înmulțirea pâinilor şi săturarea celor cinci mii.

Abia după ce află că un băiat avea cinci pâini de orz şi doi peşti (merinde pe care, implicit înțelegem, voia să o dăruiască şi s-o împartă cu cei din jur) Iisus aşază mulțimile, binecuvintează bucatele şi satură pe cei ce gustă cu credință. Vedem că Iisus doar în conlucrare cu oamenii ajută şi mai vedem cât de mare este rodul cules dintr-o mică jertfă omenească, cât de minunat este ea primită şi răsplătită. Căci jertfa chiar asta este: bucuria de a dărui, de a împărtăşi, din dragoste pentru Dumnezeu şi semen.

Iar jertfa bine primita este cea făcută în dragoste şi credință, asemenea rugăciunii, şi ea aduce ajutorul lui Dumnezeu, ține la un loc casele, înmulțeşte roadele, apără de primejdie, ne apropie, o clipa mai devreme, de "Raiul în care ne-a vrut Dumnezeu".

Cuviosul Paisie Aghioritul și tinerii

Pr. Cătălin Pălimaru

În secolul XX, sufocat de atrocități şi ideologii devastatoare, pronia lui Dumnezeu a vegheat căutarea spirituală a poporului dreptcredincios prin călăuzirea excepțională a unor mari Părinți duhovniceşti, câțiva dintre ei deja canonizați. Cuviosul Paisie Aghioritul, prin măsura nevoințelor şi a pătimirilor sale dar şi grație harismelor şi înțelepciunii lui fără egal, se bucură azi de multă prețuire şi de o recunoaştere unanimă, cinstirea lui dobândind deja un caracter pan-ortodox. În pofida dorinței lui de retragere şi de asceză în singurătate, justificate din perspectiva viețuirii monahale, Dumnezeu l-a menit întâlnirii cu oamenii şi povățuirii lor duhovniceşti, fie în lume, la mânăstirea Souroti sau în alte locuri, fie în Athos, la Panagouda sau la alte chilii unde s-a nevoit. Pelerinii dau mărturie până astăzi de experiențele trăite în preajma acestui om, sfaturile şi convorbirile consemnate de aceştia în scris şi publicate în varii cărți, deja traduse în foarte multe limbi, hrănind realmente sufletul creştinilor doritori de mântuire. Cuviosul Paisie nu a ocolit pe nimeni, i-a povățuit pe toți cei care îl căutau, dar spusele sale despre tineri vădesc un interes aparte şi o preocupare profundă pentru această categorie de vârstă. Era conştient că viitorul societății şi al Bisericii depinde de educarea lor.

Monahul aghiorit a observat în repetate rânduri schimbarea vremurilor şi a generațiilor. Ca termen de comparație, se referea la anii tinereții lui, marcați de un parcurs ascetic şi de un mare avânt spiritual. Încă de mic citea asiduu viețile sfinților, postea, priveghea şi căuta tovărăşii cu tineri pe potriva lui. Ce motiva acest precoce elan duhovnicesc? O dorință după Dumnezeu sădită în el de evlavioasa sa mamă, formată în duhul preotului sfânt din sat, Cuviosul Arsenie Capadocianul (al cărui nume l-a purtat ca mirean monahul de mai târziu). Părintele Paisie a urmat povețele ei şi a luat aminte la exemplul ei tăcut, fiind convins totodată cât e de importantă rugăciunea părinților şi mai ales a mamei. „Arsenie şi-a petrecut anii tinereții în nevoințe ascetice", notează biograful său, ajutându-i duhovniceşte şi pe alți tineri de vârsta lui.

La anii deplinei maturități, Cuviosul Paisie a putut să ofere o diagnoză corectă a stării tinerilor de atunci. O mare parte dintre ei erau purtați de „duhul răzvrătirii" şi de obrăznicie, fiind modelați în felul acesta de „mediul lumesc" şi de „părinții lumeşti". Printr-o exagerată permisivitate, părinții şi-au „stricat" copiii, necultivându-le mărimea de suflet; tinerii, în opinia monahului aghiorit, nu mai au duh de jertfă, ci unul căldicel, sunt slăbănogiți şi lipsiți de bărbăție, căzând pradă uşoară păcatului. Aceste deprinderi se transmit şi în monahismul contemporan, constituind un handicap greu de surmontat. Cuviosul Paisie afirma că „vicleanul exploatează vârsta tânără", prin lipsa de experiență şi prin înclinațiile firii. „Prin ce îşi va îndrepta tânărul calea sa? Prin păzirea cuvintelor Tale" (Ps 118, 9), spune psalmistul. În nenumărate rânduri monahul aghiorit a subliniat necesitatea înfrânării pentru tinerii aspiranți la o viață duhovnicească autentică. Deşi un efort colosal pentru tinerii de azi, Părintele Paisie îl echivala martiriului pentru credință. „Tinerii de astăzi, atunci când se nevoiesc ca să se păstreze curați sunt considerați mucenici ai conştiinței, din pricina războiului conştiinței pe care îl rabdă şi al disprețului celorlalți" (N. Zurnazoglu, *Cuviosul Paisie Aghioritul. Mărturii ale închinătorilor*, Bucureşti, 2006, p. 237). El ştia însă că doar aşa vine harul. Un mediu moral sănătos şi prieteniile duhovniceşti favorizează lupta pentru curăție. Dimpotrivă, anturajele păcătoase i-au condus pe tineri în preajma morții. Părintele – şi aceasta a fost una din harismele lui – fie prin sfaturi, fie prin rugăciune, i-a izbăvit pe mulți de la un iminent sfârşit: fie ei anarhişti, îmblânzindu-i şi punându-i în rânduială, fie bolnavi psihici, liniştindu-i sau chiar vindecându-i, fie consumatori de droguri, făcându-i să renunțe la acest cumplit viciu, fie motociclişti împătimiți de viteză, salvându-i din grave accidente, fie aderenți ai spiritualităților orientale, pe care i-a întors pe făgaşul dreptei credințe, unii devenindu-i mai apoi ucenici (cum este cazul profesorului Athanasie Rakovalis, autor, sub pseudonim, al cărții *Părintele Paisie şi marii inițiați ai Indiei*). La majoritatea dintre ei vedea un suflet rănit şi lipsit acasă de experiența dragostei, pentru care noul mod de viață exprima un protest. În preajma Părintelui găseau căldura Duhului şi gustau schimbarea. Tinerii au aflat mereu în Părintele Paisie un prieten adevărat, în fața căruia îşi deschideau inimile însetate de dragoste. Unii nu realizau prin ce concurs de împrejurări ajungeau la chilia Părintelui, însă marele avvă constata cu mirare, în cazul acestora, puterea rugăciunii tainice a mamelor lor.

Cuviosul Paisie ştia să găsească circumstanțe atenuante pentru debusolarea spirituală a tinerilor de azi, rupți de repere morale, dar nu putea accepta dezinteresul. Dezinteresul echivala pentru el cu un fel de moarte spirituală. În opinia sa, tânărul, chiar dacă nu cunoaşte, trebuie să fie preocupat, să aibă „neliniştea cea bună", trebuie să simtă nevoia sfaturilor, să caute modele adevărate de viață. „Lucrul de căpetenie al tânărului este să găsească un duhovnic", spunea Părintele, un povățuitor bun care să iubească şi viața monahală, ca stare a celor încercați. Tinerii, în măsura în care depăşesc uşurătatea vârstei şi devin conştienți de însemnătatea vieții spirituale, sunt puşi în fața unor alegeri decisive pentru viitorul lor. Monahul aghiorit era adesea solicitat să recomande o cale în viață, fie pentru căsătorie, fie pentru monahism, însă considera că un duhovnic adevărat cultivă în tineri libertatea, „fără să-i influențeze sau să le înăbuşe chemarea". Îi îndemna să cumpănească bine înainte de a face un pas în acest sens, să aştepte cu răbdare, răgaz potrivit pentru finalizarea studiilor. „Tinerilor care studiază şi au astfel de nelinişti, dar care încă nu s-au hotărât pentru ceea ce vor să facă în viață, le spun să-şi continue studiile" (Cuviosul Paisie Aghioritul, *Cuvinte duhovniceşti. IV. Viața de familie*, Bucureşti, 2003, p. 20).

Celor înclinați spre viața de familie, Părintele le recomanda stăruitor menținerea în curăție, ca pregătire pentru căsnicie şi pentru zămislirea de copii. Viața duhovnicească a părinților, şi mai ales a mamei, amprentează sufletul copilului. „Părinții care nasc copii şi le dăruiesc trupul trebuie să contribuie, pe cât pot, şi la renaşterea lor duhovnicească" (*Viața de familie*, p. 100). Răspunderea părinților este uriaşă, „pentru că, potrivit cu educația ce o vor da copiilor lor, aceştia vor deveni clerici buni, dascăli buni etc." (*Viața de familie*, p. 99).

Dintre ucenicii Cuviosului Paisie, cei mai mulți erau familişti, Părintele insuflându-le o viziune duhovnicească profundă dar adaptată stării lor sociale. Tot el afirma însă: „Fireşte, mă bucur mai ales pentru tinerii care urmează viața monahală" (*Viața de familie*, p. 22). Pentru a veni în sprijinul lor şi a le uşura greutățile de început, Părintele Paisie a scris chiar o Epistolă-tratat intitulată „Către începători" (inclusă în volumul *Epistole*, Bucureşti, 2005), în care, pe lângă sfaturi şi îndemnuri, înainte şi după intrarea în monahism, face recomandări precise cu privire la felul de viețuire zilnic: rânduiala de rugăciune, lectura, modul postirii, numărul metaniilor şi chiar regimul somnului. Cuviosul Paisie arăta o mare prețuire pentru viața monahală, îndemnându-i şi pe tinerii călugări să mulțumească lui Dumnezeu. Mulțumirea ar trebui să cadă şi în sarcina părinților. „Pe lângă faptul că tânărul va trebui să-I arate lui Dumnezeu multă recunoştință pentru că i-a făcut această mare cinste de a fi primit în cinul îngeresc, bine ar fi dacă şi părinții acestor tineri ar înțelege marea cinste ce le-a făcut-o Dumnezeu, aceea de a primi să se înrudească cu ei" (*Epistole*, p. 49).

Cuviosul Paisie, ca un luminător al acestor vremuri, i-a ajutat pe oameni şi a întărit Biserica, contribuind la convertirea multora. Impactul său a fost fie direct, prin sfaturi şi discuții, fie indirect, prin cărțile rămase sau prin rugăciune. Tineri sau oameni maturi, monahi sau oameni căsătoriți, toți au găsit şi vor găsi în continuare în tezaurul duhovnicesc al starețului Paisie inspirație pentru un parcurs spiritual autentic în aceste vremuri atât de confuze.

Întâlnirea esențială în tinerețe cu părintele Nicolae de la Rohia

Ioan Buteanu

Ce a fost înainte?

Îmi aduc aminte de anii '80 şi de România comunistă condusă, siluită de Ceauşescu. Dintre multele penurii (cuvânt pe care l-am învățat şi aprofundat atunci pe loc şi pe propria viață), cea mai gravă îmi părea penuria de *oameni*. Nu prea vedeam mulți. *Oameni*. Adică nu marea mare majoritate de făpturi ascunse, parcă cel mai adesea gata să se suspecteze una pe alta, dacă nu cumva (puțin probabil) vreuna ar fi trecut, public, de limita şabloanelor "trasate" de pecere.

Cei din generația mea am avut şansa de a fi trăit dezastrul comunist în direct, dar şi de a fi fost încă destul de tineri pentru a fi mai degrabă vaccinați şi nu definitiv smintiți, ciuntiți. Ca mulți dintre părinții noştri. Dar, din păcate, nu cred că am reuşit să devenim o generație mai bună decât a lor. Am uitat destul de repede martirii şi spiritul Revoluției din 1989 şi cel al Pieței Universității. Ne-am banalizat urgent, din lipsă de unitate, cultură şi credință. Şi mulți s-au răsfirat prin lume.

Când am deschis ochii spre lume, am găsit-o cam aşa cum o lăsase Nicolae Steihardt la finalul "Jurnalului fericirii", varianta aceea de comunism "pacificat" (iertați oximoronul!) cu parcările blocurilor populate de Skodițe, Fiaturi mici, Dacii 1100 şi cred că primele 1300, Renault 16 şi Grodini, rar Forduri Taunus şi Mercedes-uri, plus câteva Moskviciuri, Warburg-uri şi alte soiuri mai rare de maşini. Luate în rate (cred de la C.A.R. sau cum s-o fi numit pe atunci). Cu "ieşiri la iarbă verde" organizate de întreprinderi şi cu Daktari, Mihaela, Fred şi Barney, Colombo şi Kojak la televizor. Se vorbea chiar despre Pepsi, dar nu mai ştiu sigur dacă am apucat sau nu să beau cu adevărat adevăratul Pepsi din anii '70. Sau dacă nu cumva au apucat să-l scoată mai înainte de a mă dumiri eu. Şi de a-mi clarifica opțiunile în domeniul băuturilor plate şi carbogazoase. Până să mă dezmeticesc, am rămas o vreme cu sucul (concentrat?) Bem Bem şi cu Cico, ultimul la 25 de bani, parcă.

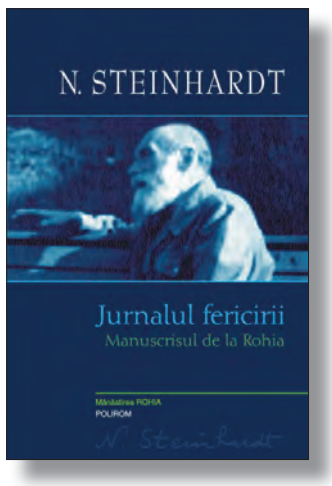

Pe măsură ce creşteam cu vârsta, m-am pomenit tot mai ades căutându-i cu un interes aparte pe cei care trăiseră *înainte*. Şi poveştile lor. Pe atunci nu ştiam lămurit de ce. Şi poate că nici acum nu înțeleg aceasta pe de-a întregul.

Fiindcă pionier (chiar şef de grupă, scurtă vreme, şi suferind puternic când am fost înlocuit) şi utecist făcut la grămadă (numit apoi, spre finalul liceului, secretar cu propaganda pe clasă, pe hârtie, deşi cred că i-am zis dirigintei că nu vin la nici o şedință) bombardat de peste tot cu mistificări şi cu minciuni, mereu şi în toate, totuşi simțeam că *înainte* fusese *ceva*. *Mai* fusese *ceva*.

Pe bunicul din partea tatălui îl tot pistonam cu întrebări, dar el prefera să-mi vorbească mai mult despre război, întâiul mondial. Aşa că întrebându-l eu des, îmi povestea des o poveste parcă cu un caporal, pe care n-o mai rețin, şi ceva despre cum mâncase vrăbii în tranşeele din Galiția (dacă nu mă înşel), unde au şi înghețat foarte rău. Bunica, mama tatălui, deşi îmi spunea, parcă nu tot, nu-mi zicea îndeajuns despre cum e să ai gospodărie şi pământ mai mult decât o mică grădină.

Ai mei, deci, cam tăceau. Părinții nu ştiau sau nu vroiau să-mi spună poveştile familiei. Sigur că eram doar un copil. Iar ei, în mare parte, produsul educației comuniste din anii '50-'60. E posibil ca şi ei să fi căutat, poate mai târziu, mai mult prin anii '80, ceea ce era *înainte*. Şi poate mai mult mama, deşi ea fusese - nu ştiu cât timp, dar fusese - secretară de partid acolo unde lucra. După aceea, spre finalul vieții, a devenit o creştină ortodoxă admirabilă.

Părintele Nicolae de la Rohia

Astfel, cam prin 1987, împreună cu o familie de jurişti bătrâni, Nichifor şi Valentina Perju, prieteni de-ai părinților, am urcat cu toții la mănăstire, la Rohia. Aici erau pe vremea aceea puțini călugări, cam cinci, cred. Unul dintre ei era părintele Nicolae Steinhardt.

În anii '80, spre final, regimul comunist nu mai avea bule propagandistice nici cât să umfle un Brifcor. Printre uzură şi frică sădită de peste tot, în mare parte autogenerată, şi printre multele alte *penurii* instalate cronic, *penuria* de Brifcor era, ca să culeg o vorbă de pe stradă, de-a dreptul pepsi. Iar, în *penuria* aceasta de "de toate" şi mai cu seamă *de oameni*, Cuvioşia Sa, părintele Nicolae, era, foarte vizibil, chiar şi pentru un tânăr nedezemeticit ca mine, *un om*.

Era, în modul cel mai clar, un om *dinainte*, foarte conştient, afirmând această apartenență la *dinainte* ca pe unul dintre punctele sale de program existențial. Era, adică, un anticomunist. Şi asta absolut firesc, cu naturalețe. Nici nu putea fi altfel. Sau putea, dar el a avut curajul să nu fie.

Dar, mai mult, părintele descoperise (fusese descoperit) şi trăia Adevărul că *Înainte de toate* şi *Răspunsul la toate* este Iisus Hristos, aşa cum Îl mărturiseşte biserica ortodoxă. Şi nu vroia deloc să renunțe la această descoperire. Astfel, în el se vedea clar, neumbrit de frică, câtă Frumusețe a pus şi pune mereu Dumnezeu în oamenii care nu se leapădă de Această Frumusețe în Trei Străluciri, Tatăl, Fiul şi Duhul Sfânt.

Se vedea în el o Frumusețe Care te uluia şi, care, cred, e Singura Care face sufletul Viu. Viu în Domnul, ca o arvună a Raiului. Lucrul acesta l-am văzut atunci, m-am întors de multe ori la el şi, de abia-abia dacă încep să-l înțeleg acum, în ultima vreme. Deşi cred că începusem să mi-l doresc, fără să ştiu, de pe atunci. Dorință peste care s-au aşternut perioade de mutenie şi lene duhovnicească, de prostie pură. Dorință prea des deturnată de şabloane şi păcate.

Cred cu tărie că părintele a fost (adică este) *un om* ales de Dumnezeu. Slab trupeşte până la fragil, iute până la nervos, izolat şi cred că permanent tracasat de securişti, părea una dintre întrupările vii ale spusei Sfântului Apostol Pavel din 1 Corinteni: "…Dumnezeu Şi-a ales pe cele slabe ale lumii, ca să le ruşineze pe cele tari" (1 Cor. 1, 27). Era *om* şi rămânea *om* tocmai fiindcă Îl primise pe Hristos şi nu se lepăda de El, nu trăia, adică, viața duplicitară pe care o duceam cei mai mulți dintre noi, cei care credeam, dar cărora ne era frică să o mărturisim. Pe față. Curajul acesta cu care apăra la vedere ceea ce înțelesese că e bine şi bun pentru suflet, cred că ar fi un lucru de învățat de la dânsul. Atât de simplu.

Fiindcă frica de a-L mărturisi pe Domnul, mi-a provocat, nu ştiu dacă conştient încă de pe atunci, şi îmi provoacă ades multă suferință şi profundă nemulțumire. Frica aceasta mă durea tare. Şi nu îmi doream să mă doară mai puțin. Adică să mă obişnuiesc cu ea. Vroiam să o țin în stadiul de disconfort acut. Să nu o justific. Să nu devină cronică. Să nu o uit. Şi aşa, acută, să o pot încredința mai uşor Domnului, spre vindecare. Când mă voi simți în stare să încep.

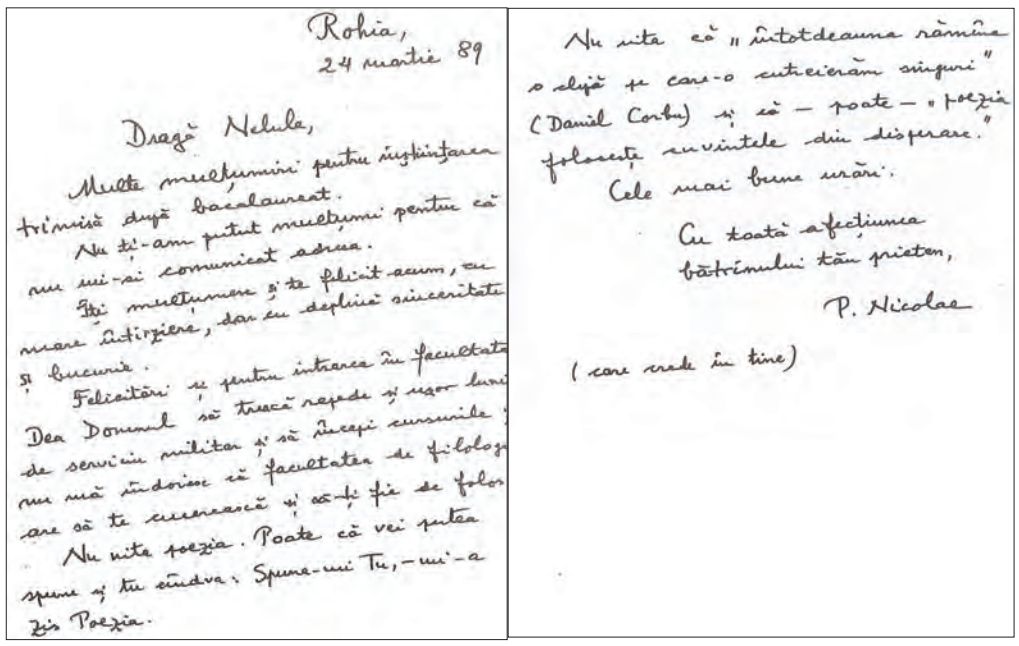

Rohia,
24 martie 89

Dragă Nelule,

Multe mulțumiri pentru înştiințarea trimisă după bacalaureat.

Nu ți-am putut mulțumi pentru că nu mi-ai comunicat adresa.

Îți mulțumesc şi te felicit acum, cu mare întârziere, dar cu deplină sinceritate şi bucurie.

Felicitări şi pentru intrarea în facultate. Dea Domnul să treacă repede şi uşor luni de serviciu militar şi să începi cursurile; nu mă îndoiesc că facultatea de filologie are să te cucerească şi să-ți fie de folos.

Nu uita poezia. Poate că vei putea spune şi tu şi-odată: Spune-mi Tu, – mi-a zis Poezia.

Nu uita că „întotdeauna rămâne o clipă pe care-o cutreierăm singuri" (Daniel Corbu) şi că – poate – „poezia folosește cuvintele din disperare."

Cele mai bune urări.

Cu toată afecțiunea
bătrânului tău prieten,
P. Nicolae

(care crede în tine)

Acesta e un mare dar şi-l vroiam şi-l vreau şi eu de la Domnul.

Întâlniri

Nu mai rețin de câte ori l-am întâlnit la mănăstirea "Sfânta Ana" de la Rohia. Altă dată, cred că în 1988, am fost o dată împreună cu scriitorul Alexandru Vlad şi, parcă, încă o dată singur, să îl văd la spital, la Medicala III din Cluj. Îmi pare că atunci i-am lăsat, spre lectură şi păreri, nişte poezii. Cred că, după ce le-a citit, mi-a zis că "am vână". Mi-aduc aminte că atunci, la Medicală III, fumam, țigări date de Alexandru Vlad, fumam şi, în acelaşi timp vroiam să le ascund, să le palmez, fiindu-mi tare ruşine de părintele. Care părea că nu observă nimic.

O dată, la Rohia, îmi aduc aminte (cu ruşinea de azi pentru felul în care eram atunci, ca un necioplit în fața Frumuseții, ca un mort în fața Vieții), îmi aduc aminte că i-am zis că toate sunt bune şi frumoase cu discuțiile noastre despre cultură, dar nu pot să înțeleg de ce el (şi toți călugării ortodocşi) se îmbracă în negru şi de ce nu le plac femeile. Rețin starea tranşantă, aspră, simplă şi plină de dragoste; parcă răspunsul zicea că atunci când voi şti să pun întrebările, poate voi primi şi răspunsurile.

Când eram la Rohia de-abia aşteptam să-l întâlnesc. Îmi părea uneori că venisem mai mult pentru dânsul decât pentru slujbe. Şi cred că aşa era. Nu prea înțelegeam multe atunci. Dumnezeu să mă ierte!

L-am însoțit o dată la treburile pe care le avea, povestindu-mi despre Camil Petrescu. Mie mi se părea incredibil că vorbeam cu un om care cunoscuse pe cineva din manualul de română. Pe Camil Petrescu, care îi publicase textul de debut, poate în "Revista Fundațiilor Regale", dar nu sunt sigur. Camil Petrescu, pe care-l văzuse şi la stadion şi care, după primul război mondial, era "frumos şi surd", iar în perioada comunistă l-a dezamăgit crunt, "fiindcă atunci când ți se dă să mănânci căcat cu lingurița, nu ceri polonicul".

Asculta "Vocea Americii" şi/sau "Europa Liberă". O dată mi-a zis la modul jucăuş, ambivalent, ca o sugestie, dar şi ca să mă protejeze, ca eu să nu ascult, să-l las numai pe el, "care e un bătrân rău".

Îl mai căutam sau însoțeam altădată la bibliotecă. Mi-a dat să citesc "Castelul" lui Kafka, pe care nu l-am citit decât mult mai târziu şi cred că am înțeles de ce mi-l indicase atunci. Făcea cu mine o educație discretă, esențială, prea fină pentru urechile posibililor securişti.

Mi-a scris pe un bilețel să citesc Eugenio D'Ors, ceva de istoria artei (pe care nu l-am citit). Şi insista cu "Don Quijote" (pe care nu l-am terminat până în ziua de azi).

Era la modul cel mai clar un altfel de om decât văzusem până atunci, deşi cred că mai văzusem creştini remarcabili. El era însă şi un om cult şi "bărbat deplin" în sensul duhovnicesc al Sfântului Pavel. Ceea ce e splendid.

Când am terminat clasa a XII-a i-am trimis ceea ce noi, liceenii de atunci, numeam "un sonet", adică un fel de fluturaş aniversar cu clasa şi profesorii, pe care, cred, am scris şi eu ceva, nu mai ştiu exact ce.

Apoi am intrat la facultate şi am plecat în armată. În armată fiind şi întorcându-ne cu trenul - cred că de la nişte trageri -, într-un compartiment gol am găsit o revistă culturală (să fi fost "România literară"?, "Luceafărul"?), în care era anunțul care zicea că părintele Nicolae trecuse la Domnul la 30 martie 1989 (nu zicea el chiar aşa pe vremea aceea, dar eu asta am înțeles). Sau anunța ceva, *post factum*, despre înmormântare.

Domnul l-a luat "la apa odihnei".

Ulterior, părinții mei, vizitându-mă în armată mi-au adus o scrisoare de la dânsul, ca răspuns la acel "sonet" de licean. Le dăduse scrisoarea când au trecut pe la Rohia, fiindcă pe plic nu-i scrisesem adresa mea. Şi ei mi-o aduceau acum.

Scrisoarea, în cerneală neagră, pe care o voi reproduce mai jos*, e datată cu câteva zile înainte de 30 martie. E una dintre comorile mele, unul din marile daruri pe care, atunci, prin părintele, Hristos Domnul mi l-a făcut. O încurajare, o mână întinsă prieteneşte, o ştachetă şi o aşteptare pe care n-aş vrea să o înşel.

Comentând scrisoarea, mama mi-a subliniat cel puțin o dată "clipa aceea pe care rămâne să o cutreierăm singuri" (Daniel Corbu) ca pe o discretă invitație la Viața în Hristos. Că, după "cuvintele pe care poezia le foloseşte din disperare", ar putea fi tăcerea lină a ascultării de Dumnezeu.

Prin existența acestei scrisori, pentru mine, moartea trupească a părintelui se rotunjeşte cu o mângâiere.

După decembrie1989 m-am întâlnit cu Nicolae Steinhardt, scriitorul, eu, cititor leneş, în cărțile sale, "Jurnalul" şi cartea de predici, două capodopere, mult prea puțin aprofundate şi folosite (aproape deloc) în cultura română şi în biserica ortodoxă. Cuvântul acesta, "Dăruind, vei dobândi" (descoperit părintelui, după spusa sa, într-un text de Henri Michaux), consider că are o putere duhovnicească lucrătoare asemănătoare cu acel "Ține-ți mintea în iad şi nu deznădăjdui", mult mai cunoscut, primit de Sfântul Siluan din Athos. "Dăruind, vei dobândi" mi-a spus şi mie Domnul, mi-a amintit sau reamintit, prin glasul preotului în predica de la cununia religioasă şi mi-a dat de atunci încolo pace şi înnoită bucurie.

Admit că, după douăzeci de ani, raportul meu intelectual si duhovnicesc către părintele Nicolae e mai mult plin de lucruri neîmplinite decât de cele împlinite. Şi că ar trebui să fie altfel.

Tocmai fiindcă cred că, dincolo de mormânt, în Lumina Neînserată a Sfintei Treimi, alături Născătoarea de Dumnezeu, de toate Puterile Cereşti, de toți Sfinții, şi făcând parte din ceata lor, sper alături de mama mea, mă aşteaptă şi "un bătrân prieten (care crede în mine)".

În aşa fel, atunci şi acolo, se vor sfârşi toate *penuriile*. Cele din suflet.

Dea Domnul! Amin. Amin.

Părintele Gheorghe Calciu și misiunea în rândul tinerilor

Ierom. Benedict Vesa

Avenit acum vremea, tinere, să auzi un glas care te cheamă. Un glas pe care nu l-ai mai auzit; sau poate da, dar pe care nu l-ai înțeles şi nu l-ai ascultat. Este glasul lui Iisus! Nu tresări, nu te mira, nu zâmbi neîncrezător, tânărul meu prieten! Glasul care te cheamă nu este al unui mort, ci al unui înviat. El nu te strigă din istorie, ci din adâncul propriei tale ființe"[1]. Așa își începea părintele Gheorghe Calciu seria de cele „Șapte cuvinte către tineri", în miercurea din Săptămâna Brânzei a anului 1978, la biserica Mănăstirii Radu Vodă din București.

În plin regim de propagandă ateistă și dictatură comunistă, când bisericile erau demolate și preoții supuși la diverse presiuni, profesorul Calciu de la Seminarul Teologic din București își ridică glasul profetic, demascând răul din societate cu un curaj care depășea limitele logicii contemporane, fie ea și bisericească, în rândul tinerilor, făcând apel la coarda credinței și a patriotismului. Se simte un inspirat și un exponent al Cerului, de aici și vigoarea umană și spirituală care stăteau la baza acestei inițiative temerare și riscante pentru acea vreme, căci el însuși mărturisește: „Ideea celor Șapte Cuvinte mi-a venit instantaneu, fără un proces de investigație și ca o inspirație bruscă. Așa a fost și așa o socotesc. Nu sunt cuvintele mele acolo, ci ale lui Hristos… Dumnezeu mi-a trimis gândul pe ziua de 6 martie și eu l-am făcut public"[2].

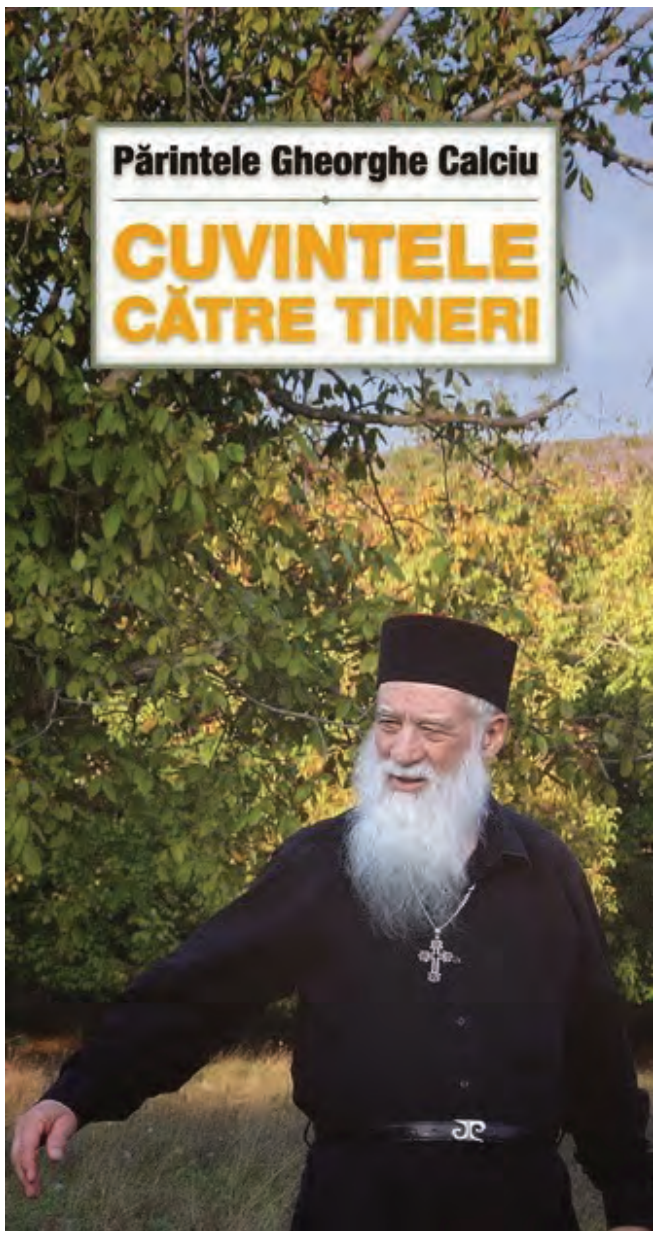

Vorbind despre biografia sa, Părintele Calciu o definea limpede – „viața mea este Hristos", de la începuturile sale, în timpul celor 21 de ani de detenție, și până la Marea Trecere. Se naște pe 23 noiembrie 1925 în localitatea Mahmudia din județul Tulcea, într-o familie numeroasă de 11 copii. Absolvă Liceul „Principele Carol" din Tulcea și se înscrie la Facultatea de Medicină din București. În anul II de studiu intră pentru prima dată în conflict cu regimul comunist. Timp de 16 ani va cunoaște experiența terifiantă și cutremurătoare din temnițele de la Pitești, Jilava, Gherla și Aiud, de unde se va elibera în 1964, dar cu domiciliul forțat în Bărăgan. La scurtă vreme după ieșirea din închisoare, pornește spre împlinirea promisiunii făcute – aceea de a-I sluji lui Dumnezeu. Termină mai întâi Facultatea de Filologie din București și se înscrie la cursurile Facultății de Teologie din București. Nu după mult timp este investit cu harul preoției și, în paralel, devine profesor de limbă franceză și Noul Testament la Seminarul Teologic din București. Anul 1977, când va fi demolată Biserica Enei din București, pentru ca în locul ei să fie construit un restaurant, va reprezenta un nou moment de cotitură din viața sa, exprimat printr-un manifest deschis împotriva mașinăriei comuniste. În acest context se nasc prelegerile intitulate „Șapte Cuvinte către tineri", începând cu ziua de 8 martie 1978, adresate seminariștilor și studenților din toate mediile universitare. Biserica Seminarului Teologic devine neîncăpătoare pentru numărul de tineri auditori. Autoritățile trec la represalii și la o campanie de intimidare. În cele din urmă și Biserica va fi forțată să îl caterisească. Este arestat din nou în 1979 și condamnat abuziv la alți zece ani de închisoare. Această condamnare a adus un val de proteste din partea exilului românesc, printre care se remarcă Mircea Eliade, Virgil Ierunca, Eugen Ionescu, Monica Lovinescu sau Paul Goma. Mai întâi a fost internat la spitalul de psihiatrie a Penitenciarului Jilava, apoi transferat la Aiud. Cea mai mare parte a detenției o va petrece în izolare. La mai bine de cinci ani și jumătate, ca urmare și a presiunilor unor personalități internaționale ale vremii (Margaret Thatcher, Ronald Reagan, Papa Ioan Paul al II-lea), va fi eliberat, dar va fi silit să părăsească țara. Se stabilește pe continentul american, unde lucrează o vreme ca simplu muncitor, iar din 1989 devine slujitor la Parohia Sfânta Cruce din Washington DC. După căderea regimului comunist, Părintele Calciu revine de mai multe ori în țară, iar în ultimii ani de viață, vizitele sunt adevărate tururi de forță, predicând și relatând experiențele sale in temnițele comuniste din postura omului care a experiat suferințele iadului (*Et in inferno ego!*). Trece la Domnul de praznicul Intrării în biserică a Maicii Domnului a anului 2006 și, după un popas la Mănăstirea Radu Vodă, de unde fusese alungat, va fi înmormântat, potrivit dorinței sale, în cimitirul Mănăstirii Petru Vodă din județul Neamț.

Ne vom referi acum la cele Șapte Cuvinte adresate tinerilor, un protest direct împotriva regimului comunist ateist, fundamentate pe doi piloni de rezistență – atașamentul față de credința ortodoxă și dragostea de neam. Dimensiunea profetică a slujirii sacerdotale era evidentă în persoana profesorului Calciu și s-a manifestat fățiș începând cu seara zilei de 8 martie 1978. Primul cuvânt a fost intitulat sugestiv „Chemare". Într-un interviu ulterior, Părintele Calciu explica contextul în care s-a născut această inițiativă – atmosfera apăsătoare din Seminarul Teologic, generată de rutina dascălilor, pe de-o parte, iar pe de altă parte, de presiunea la care erau supuși sistematic tinerii seminariști. La început, cuvântul se adresează seminariștilor, doar că acestora li se adaugă numeroși studenți.

Prelegerile presupuneau o continuitate – odată identificată chemarea lui Hristos urmează și motivul, evidențiat în cel de-al doilea cuvânt: „să zidim biserici din inimile noastre fierbinți în care străfulgeră soarele dreptății, Hristos". Acest mesaj reprezenta un manifest direct împotriva celor care dărâmau edificiile religioase, socotiți drept dușmani ai dăinuirii spirituale și materiale pe pământul românesc. Cel de-al treilea manifest denunța materialismul ateist, proclamând adevărul Scripturii, care descrie lumea ca dar al lui Dumnezeu pentru om și, în cele din urmă, adevărul privind dimensiunea spirituală a omului. Spiritul, lumina sunt cele care confirmă și dau sens lumii materiale. Cea de-a patra treaptă în periplul catehetic vizează plasarea neamului românesc într-o veritabilă tradiție creștină și ortodoxă dintotdeauna. Unitatea de neam este dată de iubirea de Hristos și credința în El. Apelul vehement pe care îl face subliniază existența omului ca entitate metafizică în fața propagandei ateiste care dorea schilodirea sa existențială.

Odată conștientizat faptul că orice creștin, de la botez, se înveșmântează cu cămașa Vinerii celei Mari, cea de-a cincea prelegere plasează întreaga suferință în planul unei providențe iubitoare. Se face limpede diferența dintre eroismul absurd pentru o idee sau ideologie și eroismul creștin la picioarele Crucii, temelie pe care se zidește sufletul ortodox al neamului românesc. În cea de-a șasea cuvântare Părintele Calciu afirmă răspicat dimensiunea anastasică a neamului creștinesc. Credința în înviere și în viața de după moarte este singura capabilă să îl scape pe omul materialist din spaima metafizică incurabilă și să îi dea sens existenței sale pământești. Redăm un scurt fragment: „Căci fără înviere, atât moartea cât şi viața devin un nonsens, o absurditate. Iubirea lui Dumnezeu este garanția învierii noastre, iar învierea este fundamentul credinței noastre în Dumnezeu şi în Iisus Hristos, Fiul Lui. Ea este ocazia sublimă şi glorioasă a unei afirmări vitale". Odată parcurs acest drum în etape, la capăt se găsește, în cea de-a șaptea cuvântare, răsplata unui astfel de curaj – prezența harului Duhului Sfânt în viața zilnică, comună chiar. Părintele Calciu va afirma: „Atunci vei cunoaște starea de har continuă şi pacea interioară, a cărei sursă este iertarea acordată de Hristos şi care se preface într-o bucurie spirituală iradiind invizibil prin toți porii ființei tale".

Importanța celor Șapte Cuvinte adresate tinerilor rezidă în diferența de ton pe care o emanau – dacă predicile obișnuite aveau un caracter legal și regulamentar, cu referire la viața morală, interpretată pe orizontală, cuvântările părintelui Calciu se concentrau pe problemele spirituale ale tineretului și orientarea lui pe verticală. Unei atitudini „cuminți" i se opunea o atitudine „vecină cu nebunia… asemenea unui trăsnet"[3], un manifest direct împotriva unei ideologii străine de credința creștină.

În contextul anului omagial al marilor păstori de suflete din eparhii, Părintele Calciu reprezintă un nume cu rezonanță. În plus, acum când, la Cluj-Napoca, se organizează prima întâlnire a tinerilor ortodocși din Europa, glasul profetic al părintelui profesor și mesajul său adresat tinerilor capătă o importanță sporită. Redăm un ultim fragment, cu valoare de testament și invitație la o viață creștină entuziastă, adresat tinerilor: „Vino în Biserica lui Hristos! Ca să înveți ce este inocența şi puritatea, ce este blândețea şi ce este iubirea. Vei afla care este rostul tău în lume, care este sensul existenței noastre. Spre stupoarea ta, vei afla că viață noastră nu sfârşeşte în moarte, ci în înviere; că existența noastră este spre Hristos şi că lumea nu este doar un moment gol, în care să stăpânească neantul. Vei avea o nădejde şi nădejdea te va face tare. Vei avea o credință şi credința te va mântui. Vei avea o dragoste şi dragostea te va face bun… Crede şi iubeşte! Credința te face liber, iubirea te uneşte. Vei fi liber în unirea cu Iisus Hristos şi vei rămâne în dragostea Lui"[4].

[1] *Primul Cuvânt către tineri.*

[2] *Viața Părintelui Gheorghe Calciu*, București, Christiana, 2007, p. 179.

[3] *Viața Părintelui Gheorghe Calciu*, p. 180 .

[4] *Primul Cuvânt către tineri.*

Breviter

Jurnal de vacanță (I)

Aurel Sasu

Abia de pe terasa micului hotel portughez, agățat de-o stâncă deasupra Oceanului, văd în toată mediocritatea ei politica românească, o politică a nimicului, zgomotoasă, cinică şi, în sine, imorală. Cu un limbaj de înscenări aculturale şi țipete analitice pline de trufia gândului măsurat cu şublerul. Facem din incultura şi fățărnicia noastră moneda de schimb a răului universal, confundăm butaforia cu drama şi, exaltați, ridicăm altare efemerului cu naivitatea sfinților visând paradisul în inima deşertului. Bâlbâielile ideatice ale politicianului (jurnalistului) român țin de râvna în neştiință a unei întregi societăți căzută pradă jocului perfid al mistificării. Eleganța dialogului a fost înlocuită cu ofensa impulsivă, decența cu potlogăria şi performanța cu loteria poticnelii în matrapazlâcul juridico-financiar. Nu există eveniment, există doar întâmplare, nu există proeminență, există doar şarlatanie, în sfârşit, nu există anvergură, există doar legarea zborului de glie şi destinul în anonimat al visului. Îi lipseşte politicii româneşti cerul şi motivația secretă pentru cultul marilor izbânzi spirituale. Nici astăzi, nici în viitorul previzibil o astfel de politică nu va renunța la bucuria de a se hrăni cu firimiturile ce cad de la masa stăpânilor. Este suprema recunoaştere a unui eşec şi certitudinea stânjenitoare că *miracolul românesc* a fost şi va rămâne (?) o dureroasă utopie. Ceea ce nu înseamnă că, de-acum, pieirea ne va bate iminent la uşă. De ce? Fiindcă există şi o înțelepciune a îndreptării care ne vine, a spus-o Nicolae Iorga, din legea creştină. Prin urmare, nu atât de controlul şi de frica Europei să ne temem, cât de noi înşine. Atâta vreme cât nu înțelegem că singura soluție a salvării (mântuirii) noastre este *mucenicia absolută.*

O șansă încă nejucată pentru Biserică

Pr. Bogdan Ivanov

Puține sunt momentele din viața unui om sau ale unei instituții care pot da un nou impuls sau pot schimba în bine lucrurile şi perspectivele de viitor. În viața Bisericii, care trăieşte mereu sub aripa înnoitoare a Duhului Sfânt, aceste momente sunt tainicele lucrări ale Domnului care ne invită să le înțelegem şi să le aducem în faptă. Pentru Biserică şi pentru viitorul ei, provocarea momentului stă în a găsi un limbaj prin care să se adreseze în mod convingător tinerilor, de soarta cărora depinde însuşi viitorul ei. Dacă există o problemă încă nerezolvată pe agenda socială şi teologică a Bisericii, aceasta este. Şi nu pentru faptul că nu se face nimic în acest sens sau datorită inerției liturgice pe care mulți o pun pe seama Bisericii. Sunt multe instituții de tineret, sunt importante proiecte ale Bisericii care li se adresează tinerilor şi totuşi ceva nu convinge. Deficitul problemei stă în lipsa unei disponibilități din partea Bisericii de a înțelege mai mult cultura şi idealurile tinerilor şi mai ales de a deprinde limba lor, singurul instrument prin care se poate construi un dialog viu.

În primul rând trebuie evitată capcana sintagmei "tinerii *şi* Biserica", vecină cu o alta, la fel de periculoasă, "intelectualii *şi* Biserica", care plasează această problemă în termenii unui conflict, dominat de neîncredere. În această logică unii sunt buni, iar alții sunt iremediabil răi, iar cel sacrificat este însuşi dialogul. Oricât de îmbisericiți sau nu, tinerii sunt Biserica şi împreună cu clerul deschid perspectivele asupra unui imens câmp de misiune al viitorului. De aceea primul lucru care trebuie înlăturat este neîncrederea. Biserica nu îşi propune o anexare ideologică a tinerilor, o limitare a libertății lor de gândire sau de acțiune în numele unor învățături, care nu justifică libertatea, ci argumentează puterea.

Tânărul trebuie să rămână omul viu, în care Dumnezeu se oglindeşte în spontaneitate, altruism, refuzul materialismului şi, mai ales, puterea de a surprinde plăcut şi de a se bucura. Sunt calități pe care Domnul Însuşi le-a iubit şi le-a lăudat în tinerii pe care nu de puține ori i-a întâlnit.

Aceste calități fac din tânăr creştinul ideal, care poate convinge că a iubi Evanghelia nu înseamnă a disprețui muzica sau filmul, iar a te bucura împreună cu prietenii nu este profund incompatibil cu a participa la Sfânta Liturghie. Biserica trebuie să convingă mai mult că mesajul ei vrea să îi ofere tânărului puterea de a alege şi de a avea solide repere şi mai ales de a şti cum să îşi salveze propria libertate în fața ofertelor de mai bine ale societății. Marea lecție pe care un tânăr o poate deprinde aşa este aceea că adevărata libertate nu poate fi lipsită de limite. În numele libertăților fără limite, tânărului i se oferă robii dulci, care îi răpesc tocmai bucuria de a trăi. Cu alte cuvinte, a fi tânăr şi a te bucura de această primăvară a vieții nu sunt incompatibile cu a fi creştin. Această reconciliere ne-ar ajuta mai mult să înțelegem că toate idealurile curate ale tinerilor sunt perfect creştine şi că a avea credință înseamnă a şti să te bucuri mai mult de ceea ce eşti.

Toate acestea sunt probe ale onestității şi se cer dublate de un limbaj viu, proaspăt care arată că Biserica depozitează cel mai viu dintre Cuvintele rostite vreodată.

Şi pentru a nu rata şansa de a oferi exemple concrete, *Întâlnirea Tinerilor Ortodocşi din Europa,* pe care Clujul o va găzdui în perioada 4-7 septembrie, poate fi evenimentul aşteptat pentru întreaga lume Ortodoxă, pentru tinerii care au nevoie de un forum permanent de dialog şi pe care Biserica îl poate oferi cu generozitate. Ortodoxia are astfel şansa de a-şi afirma deschiderea ei universală şi ecumenică, iar tinerii pot convinge mult lumea în care trăim că în credința ortodoxă este adevărul.

Aceasta este şansa pe care Biserica trebuie să o joace corect şi cât mai este timp pentru a arăta că în tineri găsim suficientă sănătate sufletească, pentru a spera în viitor.

"Să-ți dorești să fie lungă calea": Reflecții teologice despre pelerinaj*

Pr. Andrew Louth

Începând cu secolul IV, pelerinajul a devenit una dintre cele mai bine atestate forme de manifestare a evlaviei creştine. Cunoaşterea fenomenului în primele trei secole creştine este limitată de lipsa dovezilor, deşi există oarecare mărturii care sugerează că creştinii îşi făceau drum în Țara Sfântă în cadrul a ceea ce ar trebui considerat pelerinaj în secolul III[1], însă atâta timp cât creştinii erau persecutați ca sectă în Imperiul Roman se prea poate ca pelerinajele să nu fi fost decât ocazionale. Dar începând cu secolul IV se păstrează numeroase indicii referitoare la pelerinaj, în primul rând în Țara Sfântă, apoi la marile centre ale creştinătății, cum ar fi Roma, apoi la Constantinopol, iar apoi la ceea ce ar trebui să numim drept centre de pelerinaj provinciale, regionale şi chiar locale, cum ar fi Seleucia în Isauria [regiune din Asia Mică, n.t.], la racla Sfintei Tecla, la raclele Sfinților Chir şi Ioan, la racla Sfântului Mina în Egiptul de Jos, la lăcaşul de închinăciune construit în imediata apropiere a stâlpului pe care s-a nevoit Sfântul Simeon Stilitul şi - puțin mai târziu, dar mai durabil - la racla Sfântului Dimitrie din Tesalonic. Dovezile unor astfel de pelerinaje sunt variate: doar rar, în comparație cu Apusul, găsim descrieri literare (ceea ce în greacă se numeşte jurnal de pelerinaj, *προσκυνητήρια*) ale unor astfel de pelerinaje, iar acestea fac referință cel mai adesea la marile centre de pelerinaj, îndeosebi în Țara Sfântă. Avem însă mult mai multe dovezi materiale, obiecte de devoțiune specifice pelerinajului: medalioane, flacoane şi relicvarii...

Pelerinii se pun pe cale pentru a căuta tămăduirea şi protecția la racla unui sfânt, ca şi pentru a se pune sub ocrotirea lui permanentă... Dar pelerinii vin şi se duc. Pelerinajul nu este doar scopul, racla, ci este şi calea - mersul într-acolo şi drumul de întoarcere. Aceste două aspecte ale pelerinajului sunt puse în evidență prin cei doi termeni diferiți care desemnează acest fenomen în greacă şi latină. În greacă spunem *προσκύνημα* (sau în greaca bizantină *προσκύνησις*), iar în latină cuvântul este *peregrinatio*. Termenul grec face referire la ținta pelerinului, la *închinăciune* sau *venerarea* locului sfânt sau a moaştelor pentru care a făcut pelerinajul. Însă termenul latin scoate în evidență starea de a fi a pelerinului: un *peregrinus* era un necunoscut, un străin, cineva care nu rămâne pe loc şi nu-i aparține locului, ci e doar în trecere prin zonă; cuvântul grec corespunzător ar fi *ξένος* [*străin, n.t.*]. Aşadar, în semnificația rădăcinii lui, termenul *peregrinatio* corespunde mai puțin cuvântului *προσκύνημα,* decât cuvântului *ξενιτεία* [*înstrăinare*, n.t.]. E nevoie de înțelegerea ambelor aspecte dacă se pune problema să pricepem natura pelerinajului. Pelerinul merge undeva, însă pentru a ajunge acolo îşi părăseşte casa, societatea în care e instalat, devine un străin, un *ξένος*, în ținuturile pe care le străbate; la raclă, ținta pelerinajului, el întâlneşte pe alții care s-au înstrăinat la rândul lor şi împarte şi participă împreună cu ei la venerarea sau cinstirea sfântului sau a raclei sau a locului, iar apoi ei se întorc, fiecare la casa sa, impregnați de sfințenia pe care au întâlnit-o la locul de închinare pe care l-au vizitat[2].

Întregul proces - mersul într-acolo şi întoarcerea - este necesar: nu poți fi pelerin la tine acasă - tu îi aparții casei, în care nu eşti *ξένος*. În ce constă faptul de a deveni un *ξένος*? Putem vedea aceasta făcând referire la două pasaje din Noul Testament. Mai întâi la cuvintele lui Hristos: "Vulpile au vizuini şi păsările cerului cuiburi, dar Fiul Omului nu are unde să-Şi plece capul" (Mt 8, 20). Întruparea a fost un act de *ξενιτεία*: devenind om, Hristos a intrat într-o țară îndepărtată, în comunitatea umană căzută şi îndepărtată de Dumnezeu; iar cei care-I urmează, care răspund la chemarea Sa la pocăință, *μετάνοια*, Îl urmează într-o stare de *ξενιτεία*, o condiție în care ei nu mai sunt acasă în această lume. Celălalt pasaj este din Epistola către Evrei: "Toți aceştia au murit întru credință, fără să primească făgăduințele, ci văzându-le de departe şi iubindu-le cu dor şi mărturisind că pe pământ ei sunt străini şi călători. Iar cei care grăiesc unele ca acestea dovedesc că ei îşi caută lor patrie. Într-adevăr, dacă ar fi avut în minte pe aceea din care ieşiseră, aveau vreme să se întoarcă" (Evr. 11, 13-16). A trăi întru credință constă în a recunoaşte că eşti un *ξένος*; a fi pelerin este ceea ce înseamnă a trăi prin credință, astfel încât de aici rezultă că pelerinajul fizic, spațial nu este altceva decât pur şi simplu exteriorizarea, manifestarea în exterior a realității lăuntrice a ceea ce înseamnă a fi creştin, trăind întru credință şi urmându-I lui Hristos. Situându-se în afara casei, pelerinul se îndepărtează de familiar pentru a se apropia de nefamiliar; el învață să vadă lucrurile cu alți ochi; poate urmări «să-şi curețe uşile percepției»[3], astfel încât chiar lucrurile familiare să-i apară pelerinului într-o nouă lumină. Această idee de a trece într-un loc nou, văzând lucrurile într-o nouă lumină, reaminteşte de o frază care ne este familiară nouă, tuturor: *Τῆς μετανοίας ἄνοιξόν μοι πύλας, Ζωοδότα* [«Uşile pocăinței deschide-mi, Dătătorule de viață!», n.t.]. În fiecare Duminică a Postului Mare cântăm la Utrenie aceste cuvinte, în fiecare post începem o călătorie, înăbuşind o patimă, biruință pe care numai noi o putem obține trecând prin uşile pocăinței. În fiecare post, creştinii ortodocşi sunt chemați să realizeze propria lor *ξενιτεία*, care e situată în inima vieții monahale. Căci pelerinajul este mai mult decât un pelerinaj spațial - călătoria într-un alt loc, la un loc sfânt -: pentru a fi un pelerinaj real el trebuie de asemenea să vizeze această călătorie interioară pe care o realizăm pe parcursul vieții noastre, o călătorie pe care suntem chemați s-o începem iar şi iar, după cum căutăm să ne facem cale prin uşile pocăinței.

Acestea sunt cele două aspecte ale pelerinajului: locul de închinare, racla, locul unde au avut loc evenimente, unde fizic se află relicve istorice, locul - pentru a-l cita pe T.S. Eliot - "unde rugăciunea a fost confirmată" ("Where the prayer has been valid"). Acesta este un aspect al pelerinajului: el dă mărturie de acte istorice ale creştinătății, îndeosebi despre evenimentele istorice ale vieții, morții şi învierii Fiului lui Dumnezeu Întrupat, dar şi despre faptele istorice ale celor în care s-a manifestat harul învierii. Dimensiunea istorică îndeamnă la credință, recunoaştere, cinstire, *προσκύνησις*. Însă celălalt aspect este călătoria pe care trebuie s-o facem: trebuie să ne facem vrednici să realizăm adevărata *προσκύνησις* a inimii. Căci această călătorie lucrează o transformare interioară şi implică o călătorie lăuntrică, chiar mai mult decât una în afară, cu toate că cea exterioară e necesară. Aceasta e călătoria vieții fiecăruia dintre noi, şi anume o călătorie care e presantă - nu trebuie să zăbovim pe cale. Primii creştini greci au întrevăzut o prefigurare a acestui sens al vieții ca o călătorie grabnică, plină de peripeții, în *Odiseea* lui Homer: Odiseu îi prefigurează deopotrivă pe Hristos, în călătoria Sa într-o țară îndepărtată pentru a ne mântui pe noi, şi pe creştini, în călătoria lor spre patria lor îndepărtată. Cavafis, în poemul său *Ἰθάκη* [*Ithaca*, n.t.], face aceeaşi asociere, văzând în Odiseea călătoria care este propria noastră viață. El este, poate, prea înclinat să zăbovească pe cale şi de a face din țintă mai degrabă un pretext al călătoriei. Dar, cu toate astea, ar trebui să ne împropriem cuvintele sale: *νά εὔχεσαι νά ἶναι μακρύς ὁ δρόμος, / γεμάτος περιπέτειες, γεμάτος γνώσεις* [să-ți doreşti să fie lungă calea, /plină de întâmplări, plină de cunoaşteri (n.t.)].

Traducere din engleză de Pr. Florin-Cătălin Ghiț

* Fragmente din studiul publicat de pr. Andrew Louth cu titlul *Νά εὔχεσαι νά ἶναι μακρύς ὁ δρόμος: Theological Reflections on Pilgrimage*, în actele Simpozionului Ştiințific "Tesalonicul Creştin", ediția a XII-a, organizat de Mănăstirea Vlatadon în 1-3 octombrie 1998, în colaborare cu Primăria Tesalonicului şi Ministerul Elen al Culturii, University Studio Press, Tesalonic, 2001, pp. 97-102.

[1] Cf. E.D. Hunt, *Holy Land Pilgrimage in the Late Roman Empire AD 312-460*, Clarendon Press, Oxford, 1982, p. 4.

[2] Această descriere a pelerinajului se bazează pe cea oferită de Vincent şi Edith Turner în cartea lor *Image and Pilgrimage in Christian Culture*, Basil Blackwell, Oxford, 1978, deşi nu am folosit limbajul lor tehnic.

[3] Expresie folosită de Turner, *op. cit.* p. 11.

Homo economicus

Mircea Gelu Buta*

Importanța economiei nu a fost niciodată atât de resimțită de către om ca acum și, paradoxal, acesta este chiar conștient de dependența pe care i-a creat-o. Valori comune, precum adevărul, binele, frumosul, care uneau civilizația europeană, au devenit relative și vedem cu tristețe că ele nu mai sunt acceptate de toți membrii societății multiculturale în care trăim. Este ceea ce numim secularizare sau laicitate. Singurul criteriu acceptat, care rămâne și continuă să domnească, este reușita economică. Acesta este modelul la care se raportează persoanele, grupurile și chiar statele. Astăzi, economia a devenit centrul întregii noastre civilizații și totul se raportează acesteia.

Mă gândesc cum, în ultimii ani, serviciile spitalicești sunt apreciate doar atunci când aduc mai mulți bani decât cheltuiesc. Nu mai contează ca saloanele să fie renovate și înfrumusețate, iar în ele să lucreze un personal doritor să își ajute aproapele, decât în măsura ridicării cotei de piață, în raport cu spitalele învecinate. Dacă, în general, epoca în care trăim a trecut prin cele două extreme ale controlului economic, de la comunismul implacabil, la capitalismul nestăpânit, iată că, în ultimii ani, asistăm la o criză financiară și economică, care vine după decenii de consum și dezastre ecologice, provocate atât de planificarea socialistă, cât și de lăcomia capitalistă. În acest context, persoana, cetățeanul rămâne un *„homo economicus"*, care este încurajat să consume, pentru a nu bulversa ordinea economică mondială. Creșterea și relansarea consumului au devenit laitmotive ale guvernanților, iar idealul mic-burghez al consumației este instituit de guverne ca morală cetățenească[1].

După cum muncitorul socialist dorește, înainte de toate, să fie un consumator, conducând lupta pentru interesele consumului în detrimentul producției, întrucât „conștiința" îl eliberează de orice obligație și-i inspiră pretenții nemăsurate, micul burghez poate fi devorat de interesele de consum într-un mod bestial, despre care știe mult mai multe decât un muncitor, dar pentru el nu există niciun ideal, fiind plasat pe o scară fără valori, denumită concurență, care nu reprezintă decât conflict, corupție, minciună, invidie etc.[2].

Totuși, Alexander Berdiaev ne atenționează că viața economică și materială nu este opozabilă vieții spirituale, iar omul nu se poate detașa de ea, căci, în cele din urmă, este vorba de spiritul care-i învinge natura și care domină forțele elementare, organizându-le și transformându-le. În definitiv, consumul material nu poate reprezenta singurul scop al economiei. În plus, atitudinea omului față de procesul economic de producție poate împrumuta direcții eronate: fie mai bine neagă datoria activității economice, imperativ al producției, fie mai bine omul servește economiei, o divinizează. Atitudinea spirituală față de economie presupune un ascetism, care constă în înfrânarea pasiunilor vieții. Creșterea nelimitată a nevoilor şi a populației a creat civilizația industrială şi capitalistă, care este o mare de bulversări şi de catastrofe şi care semnifică o pierdere a spiritului în umanitatea europeană. Dacă popoarele vor să se regenereze spiritual, trebuie să se angajeze pe calea limitării ascetice de sine însăşi şi de spiritualizare a vieții economice[3].

Lărgind și aprofundând problema economică, căreia încearcă să îi atribuie un sens religios, Serghie Boulgakov afirmă aspectul sofianic al economiei, pentru a-l uni astfel cu sufletul lumii. *„Devine din ce în ce mai clar că victoria obținută asupra răului și asupra nevoilor este o problemă cosmică. Ea este insolubilă în limitele societății terestre... Idealul socialist de consum și distribuție nu este spiritual, ci, dimpotrivă, antireligios, este un ideal de sclavie... Alimentul perfect, din punct de vedere religios, este hrana euharistică. Omul este unit cu cosmosul în Hristos și prin Hristos. Atunci, consumul coincide cu creația"*[4]. În definitiv, continuă Berdiaev, răul economiei capitaliste este subminarea vieții spirituale a oamenilor din aceste timpuri, decadența lor religioasă şi morală şi nu atât aspectul economic al capitalismului în sine, pentru că economia este un sistem ierarhic şi nu un mecanism compus din atomi, iar baza sa este persoana umană, cu calitățile, capacitățile sale și disciplina sa de muncă. O disciplină austeră a persoanei este importantă pentru economie, precum o anumită formă de ascetism este necesară pentru muncă. Când persoana se lasă complet descurajată, economia se prăbuşeşte[5].

Asistăm astăzi la o dictatură medicală și economică împotriva celor slabi și fragilizați de boală și/sau condiții de viață mizere. Este greu să te ridici împotriva unor legi votate în mod democratic. Cine ar îndrăzni să pretindă că unele din vaccinurile obligatorii nu apără sănătatea publică, iar corpul medical ignoră, de multe ori, acest lucru. Acuzațiile care se aduc, în general, medicamentelor țin de cinci factori principali: în primul rând, medicamentele sunt, în marea lor majoritate, ineficiente; în al doilea rând, tot în marea lor majoritate, ele sunt periculoase; în al treilea rând, ele se află într-o permanentă metamorfoză, fapt care generează derută și neîncredere; în al patrulea rând, incită la supraconsum; în al cincilea rând, ele sunt costisitoare, fapt ce creează suspiciuni pentru interesele comerciale care stau în spatele lor[6].

Deseori, comunitatea nu are niciun mijloc de protecție în fața presiunilor exercitate de marile companii farmaceutice. Ea acceptă cu încredere și chiar entuziasm medicamentele oferite de piață. Este adevărat că fiecare nou medicament a fost supus unui minimum de verificări genetice, toxice, teratogene. Cu toate acestea, nu se știe dacă nu cumva, peste ani, medicamentul, a cărui eficiență clinică este certă, nu are efecte imprevizibile. Iată un exemplu cu totul concludent. Stilbestrolul este un hormon cu efecte estrogenice manifeste. Inițial, a fost administrat în iminențele de avort și în profilaxia nașterilor premature. Aceasta se întâmpla în anul 1938. Cincisprezece ani mai târziu, s-a demonstrat că stilbestrolul nu reduce incidența avorturilor spontane. Șocant, tinerele ale căror mame au fost tratate cu stilbestrol în primele luni de sarcină au dezvoltat frecvent cancer vaginal. În anul 1971, s-a recomandat insistent ca hormonul să nu mai fie administrat femeilor însărcinate, iar în anul 1978, un studiu multicentric, consacrat stilbestrolului, semnala că hormonul amplifică frecvența eșecurilor reproductive. De aici, gestul firesc de eliminare a medicamentului din terapie[7].

În ce privește fabricanții de vaccinuri și medicamente, aceștia intervin și asaltează facultățile de medicină, corpul medical cu seminarii, broșuri și reprezentanți medicali. Ei au raporturi financiare cu guverne, organizații mondiale (OMS, Comunitatea Europeană etc.), companii de asigurări, grupuri financiare, mass-media etc., care transmit publicului larg informațiile dorite. Este evident însă că membrii grupurilor de presiune nu lucrează gratis, „pro Deo" (în mod gratuit, în numele Domnului)[8]. Cu alte cuvinte, „mâinile murdare" pot, în cele din urmă, să păteze sau să infecteze[9]. Iată de ce, în sens metaforic, creștinii ar trebui să lupte pentru a obține un spațiu recunoscut în bioetică. Absența cvorumului creștin este dăunătoare culturii largi, pentru că desconsiderarea este înșelătoare. În plus, refuzul prezenței legitime a creștinilor în dezbaterea forumului public atrage daune semnificative față de cei slabi și vulnerabili.

A ceda presiunilor economice, justificate sau nu, înseamnă, de fapt, a selecționa, iar orice selecție este profund antiumană. Nu numai că trebuie să avem aceleași șanse de a învinge boala, ci toți trebuie să fim convinși că nu vom fi abandonați după ce rolul nostru social s-a terminat, iar mai devreme sau mai târziu, vom fi victimele deciziilor noastre de acum.

* Prof. Dr., Facultatea de Teologie Ortodoxă, UBB Cluj-Napoca, e-mail: *butamircea@yahoo.com*

[1] Marc Andronikof, Thomas Efthymiou, „Influence de l'économie sur le comportement sexuel", în Rev. „Bioethique Orthodoxe", nr. VIII, Presses Saint-Serge - Institut de Théologie Orthodoxe, Paris 2010, p. 73.

[2] *Ibidem*, p. 71; vezi și Alexandre Berdiaev, *De l'Inégalité*, éd. L'Age d'Homme, 1976, pp. 119-212.

[3] *Ibidem*.

[4] Serge Boulgakov, *Philosophie de l''Économie*, teză publicată în anul 1912 la Moscova, apud Mark Andronikof, Thomas Efthymioiu, art. cit, p. 72.

[5] *Ibidem*.

[6] Percek A., *Mundus medicamenti*, Ed. Medicală, București, 1981, p. 18.

[7] Constantin Maximilian, *Drumurile speranței*, Ed. Albatros, București, 1989, p. 197.

[8] Louis de Brouwer, *Vaccinarea. Eroarea medicală a secolului*, Ed. Excalibur, București, 2007, p. 233.

[9] James R. Thobaben, „Engelhardt's Retelling of the Story: Is There Any Place in Bioethics for Christians?", în: „Christian Bioethics", Oxford University Press, vol. 20, nr. 2, august 2014, pp. 222.

Familia Monda, în „epopeea" edificării bisericii din Bistrița Bârgăului

Victor Știr

În rândul autorilor bistrițeni, și nu numai, se afirmă tot mai vertiginos semnând studii de istorie Prof. Univ. Dr. Mircea Gelu Buta și Prof. Dr. Adrian Onofreiu de la Arhivele Statului din Bistrița. Cei doi sunt semnatarii volumului *„Bistrița Bârgăului. Lupta familiei Monda pentru biserică, şcoală şi națiune"*, cartea fiind una de istorie locală, editată, anul acesta, de Presa Universitară Clujeană.

Autorii se apleacă asupra unei chestiuni de mare interes, mai exact asupra a ceea ce reprezenta pentru Bistrița Bârgăului, în perioada interbelică, obținerea de fonduri necesare pentru construirea Bisericii Ortodoxe din localitate, păstorită de preotul paroh Aurel Monda, demersul angajând plenar comunitatea, relativ lipsită de mijloace materiale din cauza recesiunii economice. Resursa la îndemână era la acea vreme lemnul din fondul forestier, administrat de Direcția Regională Silvică Bistrița, cea care veghea asupra averii comunelor grănicerești. După cum se scrie la pagina 100, *„La începutul anului 1931, Direcția Regională Silvică din Bistrița, responsabilă cu administrarea pădurilor celor 44 de comune grănicerești din Ținutul Năsăudului, s-a angajat public să achite ratele și dobânzile acelui creditor care va acorda Primăriei Borgo-Bistrița un împrumut pentru acoperirea trebuințelor sale urgente..., care va fi cel mult 2.800.000 lei. Sumele pentru amortizarea creditului urmând să fie vărsate anual cota-parte care îi revenea comunei Borgo-Bistrița în calitate de comună grănicerească"*. Era vorba de datoriile pentru biserica din localitatea amintită și mănăstirea de la Piatra Fântânele.

Dintre oamenii momentului angajați în proiect, s-a remarcat preotul Prof. Dr. Andrei Buzdug, autorul complexului demers pentru dobândirea unui împrumut în seama Parohiei Bistrița Bârgăului pentru lucrările ce trebuiau continuate la edificarea imobilului.

Preotul paroh Aurel Monda a cerut ajutor episcopului de Cluj, Nicolae Ivan, și împreună au încercat să intervină la București spre a se acorda un împrumut, cu dobânzi reduse, pe o perioadă de 20 de ani. Enoriașii parohiei au beneficiat, între altele, de încurajarea preotului Prof. Dr. Andrei Buzdug, care la conferința preoțească de primăvară i-a sfătuit cu determinare pe credincioși să continue construcția bisericii. Potrivit documentelor, în cadrul adunării preoțești au fost prezentate comunicări, rezultat al serioaselor meditații ale preoților asupra temelor biblice.

În înțelepciunea sa, episcopul Nicolae Ivan a găsit o soluție care îl angaja total pe preotul paroh Aurel Monda, anume a acordat parohiei Borgo-Bistrița un împrumut de 200.000 lei din partea Episcopiei Clujului. Răspunderea creditului a fost așezată în seama preotului Aurel Monda, personal, care trebuie să gireze începând cu 1 august 1931, cu salariul de preot, cu averea personală, mobilă și imobilă, pe care episcopia avea îngăduință să o întăbuleze.

În ședința consiliului parohial din 9 august 1931, în prezența asesorului consistorial Vasile Sava, alături de parohul Aurel Monda, este hotărâtă, cum se scrie textual, „darea în întreprindere parțială" și „parohia să deie toate cărăușiile de la gară și prundișul". Preotul Aurel Monda a beneficiat în edificarea bisericii de susținerea unor remarcabile personalități politice interbelice, ca deputatul Victor Moldovan și marele artist liric Constantin Pavel.

În condițiile economice foarte precare ale crizei, preotul Aurel Monda a întâlnit greutăți din partea firmei constructoare „Elena Preda & Sasu", care nu a timbrat chitanțele predate bisericii și nu a achitat ce se cuvenea legal la Percepția Bistrița, forme de evaziune ale vremii care complicau situația contractului și a ridicării bisericii. A urmat un litigiu între Parohia Borgo-Bistrița și firma constructoare, însă dobânzile de achitat băncilor erau de 30%, destul de mari, astfel că, Consiliul Eparhial Cluj a solicitat recalcularea acestora.

În împrejurări neprielnice, dictate de recesiunea anilor '30, adevărata bătălie pentru ridicarea bisericii a avut în frunte pe familia Monda și, în final, mijloacele bănești s-au procurat din valorificarea lemnului, dar și din donațiile credincioșilor. Împlinirea construcției sfântului lăcaș se datorează preotului Monda, care a slujit 28 de ani la altar și a murit la doar 54 de ani, apărând într-un anumit mod ca o figură tragică, enorma lui străduință pentru edificarea sfântului lăcaș nefiind răsplătită cu o viață mai lungă, în care să se bucure de păstorirea comunității.

Volumul conține o secțiune care cuprinde imagini ale familiei Monda, ale bisericii și comunei, iar partea a treia a lucrării prezintă cuprinzătoare anexe, de 300 de pagini, conținând doar documente pe care se sprijină lucrarea temeinic documentată.

Volumul realizat de Prof. Dr. Mircea Gelu Buta și Prof. Dr. Adrian Onofreiu este important nu numai ca „epopee" a construcției bisericii, dar și ca studiu pentru cercetarea moștenirii spirituale a Văii Bârgăului, pentru sugestiile despre frământarea socială a comunității și formarea unor veritabile personalități care s-au manifestat mai târziu plenar, la nivelul culturii naționale. Cu cât mai multe astfel de studii, comunitățile, care sub „cupola" neștiinței pot fi socotite periferice, devin din unghiul dezvoltării societății românești zone de interes cu specificități proprii. Însumarea lor conturează contribuția locală, apoi regională, la propășirea națiunii, așa cum sugerează titlul lucrării, conotațiile antropologice fiind de presupus.

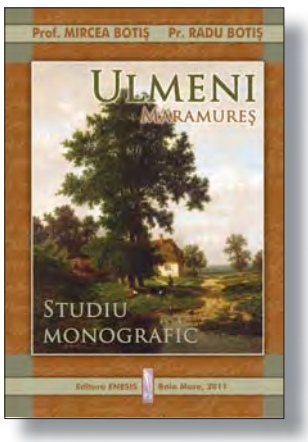

Pr. Radu Botiş, Prof. Mircea Botiş, *Ulmeni Maramureş*, Editura Olimpias, Galaţi, 2011, 273 p.

Genul monografic a cunoscut un adevărat reviriment în ultima vreme, când prezentări ale unor oraşe, localităţi, biserici sau monumente, au inundat de-a dreptul piaţa de carte contemporană. Nu toate apariţiile editoriale sunt însă de calitate, multe dintre ele fiind condiţionate mai degrabă de obţinerea unor grade profesionale sau de confirmarea statutului de intelectual al autorilor decât de profesionalismul muncii lor.

Lucrarea pe care dorim însă să o propunem cititorilor este una ce împlineşte întru totul standardele calitative ale unei monografii. Experienţa autorilor[1] în materie de publicistică şi buna cunoaştere a locurilor descrise, din care provin ei, garantează acest fapt. Garanţi ai calităţii sunt şi cei doi prefaţatori, domnul cercetător ştiinţific I Remus Câmpeanu, de la Institutul de Istorie „George Barițiu" din Cluj-Napoca (pp. 5-8) şi părintele Vasile Augustin, vicarul Episcopiei Ortodoxe Române a Maramureşului şi Sătmarului (pp. 9-10), care apreciază în mod favorabil cercetarea celor doi autori, sublinind multiplele valenţe ale acesteia.

Volumul este structurat pe întinsul a nouă capitole şi cuprinde de asemenea anexe şi o listă bibliografică. Autorii se străduiesc să realizeze atât o amplă incursiune în istoricul oraşului maramureşean (pp. 15-45), cât şi o prezentare a principalelor caracteristici ale acestuia, respectiv învăţământul şi cultura (pp. 46-53), resursele naturale (pp. 54-68), demografia (pp. 69-90), activitatea economică a urbei (pp. 91-124), aspectele etnografice (pp. 125- 142), personalităţile locale (pp. 143-215). Bibliografia întrebuinţată este, de cele mai multe ori, una adecvată cercetării şi actualizată, autorii utilizând cele mai noi cercetări în materie, iar anexa (pp. 239- 264), densă şi ea, conţine un număr mare de facsimiluri după documente importante din istoria oraşului şi fotografii cu lăcaşurile de cult, instituţiile principale, clădiri sau persoane importante din istoria lui de ieri şi de azi.

Interesant este, de exemplu, capitolul despre datini şi obiceiuri, în paginile căruia autorii vorbesc nu doar despre tradiţiile populare cu valoare etnografică, ci şi despre gastronomie, tradiţii privitoare la agricultură, faună, ocupaţii casnice sau limbaj. Descrierile unor obiceiuri cu valoare fundamentală pentru viaţa omului sunt şi ele ample. Spre deosebire de etnografii laici, părintele Botiş insistă însă şi asupra puternicei legături existente între Biserică şi obiceiul propriu-zis. Iată, de exemplu, cum se încheie descrierea nunţii: "La ieşirea din biserică și pe parcursul traseului până la locul unde va avea loc nunta, cu mulți ani în urmă, anumiți feciori puneau diferite piedici, care, de fiecare dată, pentru a fi înlăturate intervenea nașul cu câte o sticlă de țuică. După ce calea era liberă, alaiul ajungea cu bine la locul unde era organizată masa și continua nunta. Avea loc „orația cu găina" așezată pitoresc pe o tavă, purtată de către socăciță. Pe la miezul nopții începe „jocul miresei" moment anunțat de către unul din cei doi reprezentanți ai mirilor (staroste). Primul intră în joc mirele, apoi nașii, părinții mirilor, rudele cele mai apropiate, apoi nuntașii" (p. 135).

Calitatea de preot a unuia dintre autori este desconspirată parţial şi de atenţia pentru aspectele confesionale şi de atenţia pentru istoricul lăcaşurilor de cult din localitate. Astfel, în cadrul capitolului, alături de frumoasa analiză în care, alături de dicţionarul lui Coriolan Suciu[2] întrebuinţează şi alte surse în scopul obţinerii unor informaţii complete cu privire la aspectele toponimice, de bogatele informaţii cu valoare istorică, extrase fie din surse arhivistice inedite, fie din surse edite. Se regăsesc şi elemente privitoare la situaţia confesională a oamenilor locului şi la istoricul locaşurilor lor de cult.

Având în vedere aceste aspecte, nu putem decât să remarcăm valoarea operei părintelui şi a domnului profesor Botiş, să o recomandăm călduros şi să credem că ea îşi va găsi locul atât în circuitul ştiinţific, cât şi în bibliotecile fiilor zonei şi ale iubitorilor istoriei şi spiritualităţii româneşti de pretutindeni.

Ierom. Maxim Morariu

[1] Căci, de exemplu, părintele Radu Botiş este fondatorul şi redactorul-şef al revistelor electronice *Glas comun* şi *Slova creştină*. De asemenea, el este prezent ca publicist în paginile revistelor *Semănătorul, Analize şi fapte, Ecoul, Neamul Românesc, Noua Arhivă Românească, Tânărul scriitor*, *Luceafărul românesc, Observatorul de Toronto,* iar ca poet, creaţiile sale se regăsesc atât în volume de autori cât şi în următoarele antologii: *Antologiile revistei Singur,* Editurile Singur/Grinta, Târgovişte/Cluj-Napoca, 2010; *O Antologie a poeziei maramureşene,* coord., Nicolae Păuna Scheianu, Editura Ethnologica, Baia Mare, 2010; *Preoţi sfinţi, lăcaşuri sfinte*, Editura Semănătorul, 2010; *Antologie de poezie, 55 de poeţi contemporani (pagini alese),* coord. Valentina Becart, Editura ArhipArt, Sibiu, România, 2010; *Îndreptar de terapie divină* - breviar sufletesc, Editura Sinteze, Galaţi, 2009; *Artur Silvestri - Documentar memorialistic,* Editura Semănătorul, 2009; *Literatura virtuală și Curentul Generației Google*, coord. Ionuț Caragea, Editura Fides, Iaşi, 2009; *Antologie, Cenaclul Arionda,* Editura Olimpias, Galaţi, 2009; *Dor de Dor - Antologie lirică, epică, plastică, Călăraşi,* coord. Marin Toma, Editura S.C. Tipografia S.A., Slobozia-Ialomiţa, 2008; *Mărturisirea de credinţă literară,* vol. II, Editura Carpathia Press, Bucureşti, 2008.

[2] CoriolanSuciu, *Dicţionarulistoric al localităţilor din Transilvania*, vol. II,Editura Academiei Republicii Socialiste România,Bucureşti, 1967.

Tinerețea și premisele rodirii duhovnicești

Pr. Florin-Cătălin Ghiț

În anul 1946, părintele Ioan Kulîghin spunea în legătură cu tânărul pe atunci Andrei Scrima: "Cine este acest tânăr? Simt că are nevoie de mine". Întâlnirea esențială cu părintele Ioan i-a marcat și schimbat tânărului Scrima parcursul spiritual al întregii sale vieți. S-ar putea spune că se confirmă şi în acest caz o constantă a vieţii duhovniceşti: atunci când nevoia de Dumnezeu este reală la un tânăr, Dumnezeu nu se lasă aşteptat şi lucrează prin oamenii Lui, ieşindu-i în întâmpinare celui care caută în mod autentic și se deschide lucrării tainice a harului cu toată ființa sa.

O întrebare tipică a tinereții, cu profunde implicații spirituale, este "ce să fac?", cu multiplele ei aspecte: "ce voi face în continuare?", "pe care cale s-o apuc în viață?", "ce să aleg?" într-o situație sau alta etc. Aceste interogații dau seama de terenul fertil al sufletului tânăr, care se caută pe sine şi are nevoie de repere pentru a urma o cale în viață. Este vorba de ezitarea şi fermentul unui conținut în căutarea unei forme finale, distilate.

Există și o altă etapă a itinerarului lăuntric al tânărului: aprofundarea sensului căii pe care a apucat-o, adică aflarea cât mai multor date, lucruri, informații, detalii despre drumul care-i este indicat sau căutarea de răspunsuri la întrebarea "care?". Are loc o trecere de la căutarea generalului, a principiului călăuzitor sau a nordului, specifice primei etape, la căutarea particularului în cadrele generalului asupra căruia s-a edificat, la dorința de a afla modalitatea de a aplica ceea ce intuieşte în linii mari. În această a doua etapă privirea tânărului se îndreaptă spre mijloace directe, spre cărarea imediată, calea concretă şi drumul direct pe care le are la dispoziție pentru a ajunge la punctul cardinal zărit la orizont şi stabilit ca destinație.

Şi totuşi, toate acestea, cele două etape - adică aflarea unei destinații spirituale şi a mijloacelor de a ajunge la ea - încă nu sunt suficiente pentru ca tânărul, oricare ar fi el, să se împlinească cu adevărat duhovnicește. Mai e nevoie de încă ceva, esențial. Şi anume depăşirea dialecticii primelor două niveluri, a inducției şi deducției, a generalului şi particularului. Este vorba de asumarea existențială a angajării depline *pe cale* pentru a atinge scopul fixat. Mai e nevoie, aşadar, de urnirea efectivă din loc în direcția corectă, ceea ce presupune simțirea nedesăvârşirii proprii şi a nevoii de împlinire. Elanul de a completa această lipsă proprie îl va face să renunțe la *orice* ar putea să-l oprească în atingerea țelului. Pentru a urma această a treia etapă, tânărul e chemat să urmeze răspunsul la întrebarea "ce-mi lipseşte?".

Fiecare din întrebările caracteristice celor trei stadii - "ce să fac?", "care?" şi "ce-mi lipseşte?" - i-au fost puse de un tânăr lui Iisus (cf. Mt. 19, 16-20; Mc. 10, 17-21; Lc 18, 18-23). La întrebarea lui "ce bine să fac ca să am viața veşnică?", Iisus îi răspunde: "păzeşte poruncile". La întrebarea "care?", Iisus îi înşiră prescripții ale legii. Dar, pentru că pe toate acestea tânărul susține că le-a păzit "din copilărie", la întrebarea sa "ce-mi lipseşte?", Hristos îi răspunde în cele din urmă "... vino şi urmează-Mi!". Iar aceasta după ce îi spune să-şi vândă averea şi s-o dea săracilor pentru a avea "comoară în cer", pentru a fi desăvârşit. Motivul pentru care acel tânăr din Evanghelii nu Îi urmează Lui Hristos este că "avea multe avuții" (Mt. 19, 22). Acel tânăr pare a mai avea dubii în legătură cu primele două aspecte ale vieții spirituale, iar indicarea celei de-a treia de către Hristos îl face pur și simplu să renunțe pe loc: "tânărul a plecat întristat..." (Mt. 19, 22).

Conform precizării pe care o face tânărul în urma răspunsurilor pe care i le oferă Iisus la primele două întrebări - şi anume "pe toate acestea le-am păzit din copilăria mea" (Mt. 19, 20) - s-ar părea că avem de-a face cu un fidel următor al legii, familiarizat cu primele etape menționate ale vieții spirituale: aflarea farului vieții sale, Dumnezeu, care-l călăuzeşte spre aflarea vieții veşnice, şi a mijloacelor ajungerii la destinație, adică păzirea poruncilor. Tânărul nu ar lăsa în primă instanță să se înțeleagă că sămânța Cuvântului lui Dumnezeu ar fi căzut în sufletul său ca pe lângă drum, unde să fie călcată în picioare sau mâncată de păsări, şi nici pe stâncă, unde să se ofilească după o vreme din lipsa pământului, dar, din păcate, nici pe pământul cel bun, aşa cum sunt "cei ce cu inimă curată şi bună aud cuvântul, îl păstrează şi rodesc întru răbdare" (Lc. 8, 15), căci eşuează în cele din urmă şi renunță după îmbierea de către Iisus a căii desăvârşirii. Ci mai degrabă, în cazul lui, s-ar părea că sămânța Cuvântului a căzut ca "între spini", aşa cum sunt "cei ce aud cuvântul, dar umblând cu grijile şi cu bogăția şi cu plăcerile vieții, se înăbuşă şi nu rodesc" (Lc. 8, 14).

Însă o înțelegere mai adâncă a dialogului dintre tânăr şi Iisus ne relevă faptul că cel dintâi nu avea o dreaptă concepție nici despre Dumnezeu şi nici despre păzirea poruncilor. Astfel, lui Hristos nu I se adresează ca Fiului lui Dumnezeu, ci ca unui Învățător, motiv pentru care Iisus - care-şi începe întotdeauna dialogurile, cu cei care-l abordează, în conformitate cu socotința pe care ei o au despre El - îi spune să nu-i atribuie omului ceea ce-I aparține în mod absolut doar Unuia Dumnezeu. Omul are bunătate doar în mod relativ, în relație cu Dumnezeu de la Care provine aceasta, în fond, şi Care o are prin excelență. Atunci când tânărul I-o atribuie Lui, socotind însă că este un simplu om - chiar dacă un înțelept, "Învățător" -, Iisus încearcă să-l ridice la adevărata concepție despre Dumnezeu, singurul Bun cu adevărat şi izvorul a toată bunătatea. Iată cum eşecul în viața spirituală poate fi datorat unei neînțelegeri depline a primului pas, care este identificarea cât mai precisă sau exactă a adevăratului țelul, a destinației finale, a Celui care este sursa vieții veşnice şi a desăvârşirii vieții omului și Care îi cere acestuia să-I urmeze, în cele din urmă.

Dar şi modul în care tânărul pune problema vieții veşnice îi trădează concepția greşită despre ea, deformată de către iubirea sa de avere. Şi anume, înțelege viața veşnică în termeni de posesiune. "Ce să fac ca să *am* viața veşnică?", întreabă el. Îşi doreşte, prin urmare, să *aibă* această viață veşnică, iar nu *să fie* întru ea. În răspunsul Său, Iisus nu preia această exprimare deficitară a tânărului, ci precizează: "de vrei *să intri* în viață...". Poate că strâmbătatea înțelegerii tânărului constă, aşadar, şi în punerea problemei veşniciei în termenii lui "a avea", iar nu în cei ai lui "a fi". Iar aceasta reflectă o prelungire a alipirii minții sale de bogăție pământească, stricăcioasă şi trecătoare, de care nu este despătimit, detaşat, pentru a putea *intra* întru veşnicie.

Pe de altă parte, siguranța cu care tânărul afirmă că a păzit "din copilărie" poruncile legii vechi ne poate face să întrevedem o fisură în modul său de a le înțelege. Cel puțin una dintre ele pare să-i fi fost imposibil s-o păzească atâta timp cât avea multă avuție: iubirea aproapelui. Cum ar fi putut să-şi iubească în mod desăvârşit aproapele, "ca pe sine însuși", atâta timp cât avea multe bogății pe care nu le împărțise semenilor nevoiaşi? Şi cu toate acestea, nu a spus cu rea intenție că le-a păzit, în dorința de a-şi înşela interlocutorul, ci pentru că, poate, aşa credea în mod sincer pe moment despre sine, chiar dacă într-un mod relativ strâmb. Cert este că acel tânăr nu şi-a dorit să-L ispitească pe Iisus şi nu a venit la El cu intenții impure, căci evanghelistul Marcu ne spune că "a alergat" la El, "îngenunchind" (Mc. 10, 17) înaintea Lui. Iar intenția tânărului a fost apreciată de Iisus prin îndrăgirea lui (Mc. 10, 21). Aşadar gândul tânărului nu a fost rău, ci slab, căci totuşi s-a întristat şi a plecat, în final, fără să dea curs invitației Mântuitorului de a-I deveni ucenic prin urmarea Lui.

Portretul din Evanghelii al tânărului poate fi considerat în multe privințe exemplar şi revelator pentru posibile trăsături ale tinerilor, dar totodată şi ale oricărui credincios din totdeauna, iar această oglindă pe care o pune în fața tuturor poate juca rolul de a invita la introspecție şi îndreptare, pentru a depăşi o cunoaştere superficială a lui Dumnezeu şi infatuarea unei părute împliniri aşa cum se cuvine a tuturor îndemnurilor puse la dispoziție de Biserică spre folosul omului şi pentru a-și atinge scopurile duhovniceşti şi, în cele din urmă, pentru a depăşi orice reținere de a asuma existențial Calea care i se oferă.

Tânărul e chemat, deci, în primul rând să aibă o bună înțelegere a lui Dumnezeu, o credință corectă, exactă despre El sau o dreaptă slăvire a Lui. În al doilea rând, e chemat să nu considere să a epuizat toate mijloacele bisericeşti pe care i le pune la dispoziție mediul eclesial pentru a ajunge la liman și nici să le disprețuiască: rânduieli, porunci, prevederi ale legii, tipic, canoane, reguli, norme etc. Iar în al treilea rând e nevoie de setea personală după desăvârşire prin împlinirea existențială a ascezei lepădării de sine şi a experienței luării crucii pentru a-I urma. În cele din urmă, aceste trei aspecte sunt constitutive vieții duhovniceşti şi privesc nu doar tinerețea biologică, ci şi pe cea sufletească, a omului de orice vârstă şi dintotdeauna.

Însoțiri, *De dragul frumosului*, la Bruxelles (II)

Costion Nicolescu

(continuare din numărul anterior)

Duminică 17 mai

Ziua de duminică a început cu **Sfânta Liturghie arhierească**, în cuprinzătoarea biserică Sfântul Nicolae, unde paroh este părintele Patriciu Vlaicu. Pe lângă Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Iosif Pop, înconjurat de un sobor bogat de preoți și diaconi, a slujit și Preasfințitul Porfirios de Neapolis, reprezentant al Bisericii Ortodoxe a Ciprului pe lângă instituțiile europene, care a rostit, de altfel, și predica. Strana a fost ținută cu deosebită măiestrie de arhidiaconul protopsalt **Mihai Bucă**, împreună cu grupul său de psalți. Deosebit de numeroși au fost cei ce s-au împărtășit, mulți copii, în primul rând, dar și maturi, încât a fost nevoie ca lucrul acesta să se facă la patru potire. Extrem de impresionant a fost momentul în care, la sfârșitul slujbei, cei de la strană au cântat *Balada lui Constantin Brâncoveanu*, emoționând asistența. A fost acesta unul dintre momentele de culme ale Festivalului.

La terminarea slujbei, după cuvântul de mângâiere și de învățătură al mitropolitului Iosif, **Maria Ploae** a recitat din nou, cu aceeași sensibilitate tulburătoare și același patos extrem, cu lacrimi în glas și în ochi, de data aceasta, versuri scrise de poeți care au trecut prin temnițele comuniste și acolo le-au creat, puse sub genericul *„Iisus în zeghe – omagiu poeților martiri ai închisorilor comuniste”*.

După îmbelșugata și binevenita agapă de prânz, am fost implicat, în desfășurarea a două vernisaje privind două foarte bune expoziții, amenajate în săli adiacente bisericii Sfântul Nicolae. Ele au aparținut unor artiste prietene, dar destul de diferite ca factură: Silvia Radu și Milița Sion.

Expoziția Silviei Radu

Despre expoziția Silviei Radu vorbise mai întâi, cu nebănuită pricepere și înțelegere, Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Iosif în biserică, după terminarea slujbei Sfintei Liturghii. **Silvia Radu** este un om de un firesc absolut, cu un chip mereu radios, stâlp de biserică, ucenică apropiată a atât de vrednicului de pomenire părinte Sofian Boghiu. Cântarea de *La mulți ani* din Biserică urează sărbătoritului să-i fie viața numai lumină, pentru ca în lumină să dăinuiască pentru credință și mântuire. Ei bine, Silvia Radu este un astfel de om, dăinuind continuu în lumină, parcă într-o nesfârșită paradisiacă sărbătorire. Credința și nădejdea îi sunt notele dominante. Nu pare niciodată până la capăt tristă, cu atât mai puțin cu pierdere de nădejde. Totul este la ea solar, nu numai cunoscutele-i peisaje de la malul mării, cu golful de la Vama Veche, unde, împreună cu soțul ei, cel mare între sculptori Vasile Gorduz, au ctitorit bisericuță în localitate orfană de așa lăcaș. Expoziția de acum, întitulată *Grădina cu îngeri*, s-a dorit și un omagiu adus bunului ei prieten, criticul și istoricul de artă Dan Hăulică, plecat anul trecut la Domnul. Așadar, două teme surori, grădina și îngerii, amândouă trimițând cu gândul și cu simțirea la paradis, exprimate adecvat, cu o exuberanță paradisiacă. Există la Silvia Radu o frenezie a culorilor, care debordează exploziv pe pânze. *Grădinile* ei sunt numai flori invadând cuceritor pânza, nu fără un destul de pregnant aspect decorativ. *Îngerii*, mulaje în gips vesel colorate, par pe undeva a fi autoportrete ale autoarei, vestită în breaslă, în tinerețe, prin frumusețea ei. Frumusețe care nu a asfințit încă, mai ales datorită acelei lumini ce-i odihnește necontenit pe chip. Lucrările acestea fac din atelierul ei, în care intru din când în când, cam prea rar totuși, un rai pe cât de serios în adevărul lui, tot pe atât de vesel, ademenitor cu bune lucruri. Nu unul metafizic, ci unul pogorât generos pe pământ, în preajma noastră. Silvia Radu a avut privilegiul să trăiască zeci de ani în preajma unor mari și adevărați bărbați ai neamului, soțul ei, sculptorul Vasile Gorduz, și pictorul Horia Bernea. Lucrul acesta i-a făcut bine, fără să-i deturneze personalitatea. Este o femeie fără teamă, în sensul acelui pascal cuvânt rostit de Hristos imediat după Înviere: *„Nu vă temeți!”* (Mt 28, 5; Mc 16, 6). Mie îmi plac nespus icoanele ei de bronz (cu un set de acest fel a împodobit, de altfel, iconostasul bisericuței de la Vama Veche), prezente și în această expoziție. Este uimitor cum reușește să dea un blând duh de icoană unui material, altfel, mai rece. De fapt, la Silvia Radu pictura și sculptura interferează foarte adesea: picturile prind un ușor relief, iar sculpturile capătă, la propriu, culoare. În plus, în biserica Sfântul Nicolae, a expus o serie de portrete ale celor pe care-i numim astăzi *Sfinții închisorilor*. Silvia Radu vorbește despre lucrările sale ca o mamă despre copiii ei. Copii care, pe de o parte, îi mai aparțin, iar pe de alta și-au luat zborul de la ea. Lumea din opera Silviei Radu este, ca și aceea din icoane, o lume mântuită, copilăroasă în curăția ei, simplă, prietenoasă. Autoarea luptă neobosit, cu zâmbetul pe buze, pentru cauze nobile, precum, de pildă, zidirea de biserici. În afară de biserica de la Vama Veche, a mai pus de ctitoria unei mânăstiri în satul de baștină al soțului ei, Pătroaia Deal. Acum, la Bruxelles, profitând și de prezența părintelui Nicolae Tănase, a îndemnat pe participanții la vernisaj, prin ei și pe cei cunoscuți lor, la cumpărarea a două pânze în folosul familiilor în îngrijire în așezământul de la Valea Plopului. A mai pledat cu multă însuflețire, având în vedere și faptul că ne aflam la Bruxelles, pentru asumarea de către instituțiile europene a identității creștine a Europei. I s-ar părea firesc ca însemnul Crucii să fie parte la loc de cinste în heraldica oficială a Europei, care, în fondul ei spiritual și patrimonial, trăiește din și prin creștinism.

Expoziția Miliței Sion

Când am fost rugat de Simona Ivanciu să vorbesc la vernisajul expoziției Miliței Sion, am acceptat fără mofturi, știut fiind că Simona nu poate fi refuzată. O știam puțin pe Milița Sion, dar nu-i cunoșteam lucrarea picturală. Cum se procedează în zilele noastre, m-am dus repede pe internet, unde am dat peste câteva *Orașe* de ale ei, lucrări mai vechi, *Orașe* care m-au trimis imediat cu gândul la tipul de exprimare din *Închisorile zburătoare* ale lui Piranesi. Milița Sion a fost și ea o femeie nespus de frumoasă. Într-una din fotografiile din catalog aduce foarte tare cu Monica Vitti, cea tainică și profundă din filmele lui Michelangelo Antonioni. O frumusețe camaraderească care nu te pune în pericol, care te face să-ți salte frumos inima. Acum, Milița este un bun exemplu de cum poți rămâne frumoasă și la o vârstă mai înaintată. Profilul ei are ceva vechi mediteranean. Față de Silvia Radu, Milița Radu este mult mai dramatică, mai zbuciumată. Când s-a apropiat Festivalul, i-am făcut o scurtă vizită la atelier, aflat într-o vilă proiectată de ea însăși undeva pe malul lacului Străulești, ca să-i văd lucrările pe care avea să le expună la Bruxelles. Totodată și altele, răspândite prin atelier. Cu acel prilej, mi-a dăruit un excelent catalog care face trimiteri la toate perioadele ei de creație până în momentul editării. Pot fi văzute acolo câteva desene din prima copilărie, două, din cele trei, cu case, ceea ce prevestea cumva interesul ei timpuriu pentru arhitectură. A făcut arhitectura, și nu artele plastice, deoarece era o meserie care oferea o mai bună așezare socială și materială în epoca comunistă. O meserie pe care a practicat-o cu profesionalism și pasiune, după cum se vede din înșiruirea unor remarcabile proiecte în același catalog. Legătura dintre arhitectură și arta plastică s-a văzut mai târziu, într-un fel, și din excepționalele expoziții dedicate, cu drag și recunoștință, unor mari maeștri ai arhitecturii și profesori ai domeniului, precum G.M. Cantacuzino, Gheorghe Simotta, Henrietta Delavrancea-Gibory, Horia Creangă.

Formația de arhitect, cu tipul de desen specific acestei profesii, se poate vedea cum răzbate în lucrările Miliței Sion, care sunt marcate, mai vizibil sau mai subtil, de grafism, chiar și atunci când nu sunt propriu-zis de grafică. De altfel, când meseria a făcut-o să petreacă în anii ’70 câteva luni bune în China, a fost extrem de impresionată de grafica chineză, și un timp acest lucru s-a reflectat direct într-un lung ciclu de lucrări. Câteva alte teme au preocupat-o în diverse perioade de creație. Una ar fi aceea a *Piramidelor*, care uneori par să fie surori cu Turnul Babel, alteori devin suport magiei metafizice. Un alt ciclu ar fi acel al *Colinelor*, care nu poate să nu te trimită cu gândul la *Dealurile* lui Horia Bernea. Tot spre el trimit și *Interioarele de biserici*. Cu totul tulburătoare este seria de *Sacrificii* și *Ruguri*, înfățișând piața Operei din Timișoara însângerată, pictate în 1986, premoniții incredibile a ceea ce s-a întâmplat în decembrie 1989. Și multe, multe altele, cel mai adesea purtându-te pe scurtătură în a te minuna de taina persoanei autoarei, râvnind a i-o desluși pe cât cu putință. M-a interesat pictura, și, în general, orice artă, între altele, și pentru faptul că poate spune ceva despre de-nespusul autorului ei. Că ai putea desluși ceva din profunzimile lui, ceva care nu se poate comunica pe altă cale. Cine este, așadar, Milița Sion, frumoasa și culta Milița Sion? Chiar dacă prin lucrări întrezărești câte ceva de dincolo de chipul vizibil, ea rămâne o taină. Poate și ei înșeși.

Expoziția de acum, de la Bruxelles, s-a întitulat *Pământ și Cer*. Parcă ne aflăm cu lucrările din acest ciclu în zilele de început ale Facerii, când Dumnezeu desparte lumina de întuneric și pământul de ape. Răzbate din ele o nuanță de biruință wagneriană. Bucuria vine la Milița Sion după multă sfâșiere, este o bucurie a nașterii în dureri, cum se petrece ea aici pe pământ, dar cu aspirații de bună și fericită eshatologie. Din toate lucrările ei răzbate o personalitate deodată puternică și delicată, implicată total în ceea ce face, dar firesc, fără crispare.

Cele două vernisaje, au fost încheiate printr-un moment muzical cu violonistul Etienne Sleewaegen, care a interpretat fragmente de muzică tradițională irlandeză.

Între cele două vernisaje și spectacolul de seară am avut singurele două ore libere. Am ales să fac o plimbare în centrul orașului, după ce am trecut un pic pe la magazinul muzeelor regale, ca să văd dacă nu cumva mi-ar trebui vreo carte sau vreun album. Nu mi-a trebuit. Cum era duminică, centrul era înțesat de turiști și de gură cască. Ziua era plăcută și calmă. Am admirat în trecere fațade de clădiri, îndeosebi pe cele din vestita Piață Mare. De peste tot dă năvală peste tine ciocolata și berea, ambele de multe feluri și foarte bune.

Spectacolul de la Teatrul Marni

Seara, spectacolul de închidere a Festivalului s-a desfășurat la **teatrul Marni**, un fost cinematograf din cartierul Ixelles, intrat în faliment, a cărui sală a fost apoi recuperată, recondiționată și salvată de la distrugere de un grup de tineri, care acum o exploatează în fel și chip, îndeosebi închiriind-o. Este un locaș plăcut, pentru că este preparat cu inteligență și profesionalism.

Mai întâi a fost un miniconcert al lui **Mihai Bucă** acompaniat de un grup de trei psalți. Repertoriul serii, pus sub genericul *Frumuseți bizantine*, a cuprins îndeosebi cântări bisericești. Spectatorii au putut lua contact cu noblețea, rafinamentul și dulceața muzicii bizantine, prin intermediul unuia dintre interpreții ei cei mai măiștri din acest moment.

A urmat **Vasile Butnaru**, artist din Basarabia, dar hălăduind mai mult prin diaspora română din Occident, cu un spectacol construit pe versuri de **Grigore Vieru**, întitulat atât de sugestiv *Lacrima Basarabiei*. O interpretare convingătoare, realizată cu mijloace scenografice reduse, dar cu puternic impact emoțional. Desculț, cu pletele despletite, îmbrăcat cu o cămașă lungă, albă, simplă, „dacică”, cu o voce baritonală ușor rugoasă, cu gesturi largi, mișcându-se împrejurul unei măsuțe drapată în alb, cu un sfeșnic, un pahar cu apă, câteva cărți… Când a simțit că se potrivește, l-a implicat pe vioiul Andreas (5 ani), care făcut față surprinzător de bine. Basarabia rămâne o rană deschisă în trupul Țării, la care numai poeții hărăziți sunt cu totul și frumos sensibili, o rană care are nevoie de con-pătimirea noastră întru izbăvitoare tămăduire.

După o pauză marcată de o nouă agapă îmbelșugată, seara s-a încheiat cu concertul formației „Les Violons de Bruxelles”, condusă de **Tcha Limberger**, un violonist nevăzător, care o rupe bine românește. Cu totul, un grup cinci tineri deosebit de simpatici, cu o mare gamă de trăiri, de la contorsionările și mimica unei depline implicări corporale a violonistului, în mai mică măsură și a violistului, la impenetrabilitatea basistului (o figură memorabilă) și a chitaristului. Ei cântă o muzică mai lejeră, cu trăsături de jazz și de latino, numai bună de ascultat într-o grădină de vară la o bere (eventual una celebră belgiană!).

Cuvântul de final a aparținut Mitropolitului Iosif, care, cu delicatețea-i paternă binecunoscută, a făcut aprecieri judicioase în legătură cu desfășurarea actualei ediții a Festivalului, îndeosebi cu cea a secțiunii sale din Belgia, mulțumind tuturor celor implicați, nu în ultimul rând organizatorilor pentru străduințele deosebite.

(continuare în numărul următor)

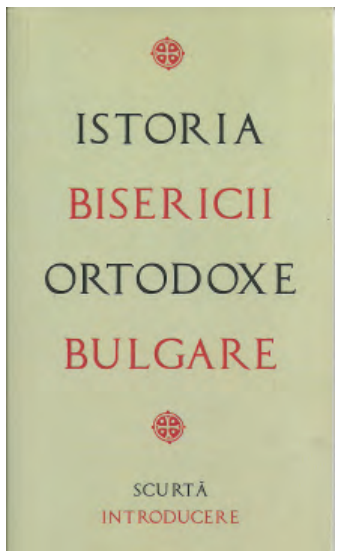

Istoria Bisericii Ortodoxe Bulgare. Scurtă introducere, traducere din limba bulgară de Gheorghiță Ciocioi, Editura Sophia, București, 2015, 117 p.

O constatare tristă pe care am făcut-o încă din anii studenției, care s-a repetat și confirmat ulterior în diferite circumstanțe, mi-a demonstrat faptul că atât în plan academic, cât mai ales în cel eclesial cunoaștem prea puțin sau chiar deloc istoria și realitățile actuale ale vieții celorlalte Biserici Ortodoxe Autocefale. Astfel, orice apariție editorială care accesibilizează în limba română parcursul istoric și viața prezentă a uneia dintre Bisericile Ortodoxe este binevenită și îmbucurătoare.

Apărută de puțină vreme, cartea de față vine să ofere o introducere necesară, prima de acest gen publicată în românește, în cunoașterea realităților din trecutul îndepărtat până în zilele noastre a istoriei și situației prezente a Ortodoxiei bulgare. De la bun început trebuie să remarc că volumul este un proiect editorial fericit, deoarece constituie o frescă vie ce-l va îmbogăți cultural și sufletește pe cititorul român, despre un spațiu ortodox care a născut pe parcursul a peste un mileniu de creștinism nenumărați sfinți și a creat capodopere arhitecturale și artistice unice, despre care știm destul de puțin.

Primele capitole reprezintă o introspecție reușită în istoria creștinismului la sud de Dunăre înainte de creștinarea bulgarilor, după botezul acestora în secolul IX, în perioada medievală a țaratelor bulgărești, respectiv vlaho-bulgare de la Târnovo, când s-au dobândit pe plan eclesiastic primele arhiepiscopii și patriarhii autocefale, apoi în timpul stăpânirii bizantine și în epoca turcocrației, care a însemnat reintrarea bulgarilor sub jurisdicția Patriarhiei Constantinopolului, elenizarea ierarhiei superioare, dar și ocrotirea limbii și a culturii bulgare prin intermediul mănăstirilor și a bisericilor, a Bisericii în general, singurul organism care a păstrat o anumită autonomie în sânul statului islamic otoman.

Următoarele capitole descriu formarea și organizarea exarhatului bulgar, prin firmanul sultanului Abdul Aziz din 27 februarie 1870, născut pe fondul regresului puterii otomane și a mișcărilor de emancipare națională din secolul XIX, organism bisericesc care nu va fi recunoscut de Patriarhia Ecumenică, care a excomunicat ierarhia națională bulgară, declarând, printr-un sinod din 29 august 1872, exarhatul și poporul bulgar ca schismatic, ceea ce a inaugurat o schismă depășită abia după 73 de ani, la finele celui de-al doilea Război Mondial, în 22 februarie 1945, când printr-un tomos special se recunoștea autocefalia „Sfintei Biserici din Bulgaria, sora noastră duhovnicească", jurisdicția acesteia fiind mărginită în interiorul granițelor Republicii Bulgaria. După cum știm din propriul nostru trecut, regimul comunist a lăsat în trupul Bisericii răni adânci, în cazul Ortodoxiei bulgare acestea fiind prelungite de o schismă la nivelul autorității superioare bisericești, generată de acuzele la adresa patriarhului Maxim „că a fost agent comunist și că a îngăduit degradarea Bisericii", schismă ce a dus la crearea unei ierarhii și a unui sinod paralel, care s-au dizolvat abia în noiembrie 2012, după trecerea la cele veșnice a nonagenarului patriarh.

În prezent 87% din populația Bulgariei se declară creștin-ortodoxă. Biserica Ortodoxă Bulgară este condusă de patriarhul Neofit, fost mitropolit de Ruse, e organizată în 15 mitropolii (două în afara granițelor țării), are 1280 preoți, 260 monahi, două seminarii teologice de cinci ani, la Sofia și Plovdiv, în patru centre universitare (Sofia, Veliko Târnovo, Șumen și Plovdiv) funcționând facultăți de teologie, unde sunt instruiți viitorii clerici și profesori de religie. De la jumătatea anilor '90, religia se studiază în școlile bulgărești facultativ, iar din anul 2000 ca disciplină obligatorie în școlile primare. În ultimele decenii s-a început trecerea de la slavona bisericească la limba bulgară contemporană, pericopele scripturistice și cuvintele de învățătură fiind rostite doar în limba bulgară. Statul nu susține financiar cultele religioase, însă oferă subvenții anuale pentru repararea bisericilor monument istoric.

Redactată de istorici bulgari, apărută într-o traducere românească limpede și într-un format grafic foarte accesibil, cartea de față poate fi de folos oricărui creștin interesat de istoria Ortodoxiei balcanice, precum și fiecărui pelerin care dorește să-și îndrepte pașii spre vetrele monahale și locurile impregnate de spiritualitatea ortodoxă din țara vecină, de la sud de Dunăre.

Mircea-Gheorghe Abrudan

Sfintele ripide

Cezar Login

Unul dintre cele mai vechi obiecte liturgice folosite în Biserica Ortodoxă este *sfinta ripidă* (ἅγιον ῥιπίδιον). Etimologic, termenul de ripidă provine din cuvântul grecesc *rhipidion* (ῥιπίδιον), care înseamnă „evantai"; iar ripidele, la originea lor, sunt evantaie liturgice.

În forma lor actuală, ripidele sunt alcătuite dintr-un disc sau o stea, care prezintă pe ambele fețe icoane ale serafimilor şi, din acest motiv, ripidele sunt numite uneori *hexapteriga* (ἑξαπτέριγα), cuvânt grecesc care îi desemnează pe serafimicei cu câte *şase aripi*, aşa cum apar ei în *Prorocia lui Isaia* (6, 1-2): „…am văzut pe Domnul stând pe un scaun înalt şi măreţ şi poalele hainelor Lui umpleau templul. Serafimi stăteau înaintea Lui, fiecare având câte şase aripi (ἐξ πτέρυγες)" (a se vedea, spre exemplu, ripida dăruită de Sfântul Ştefan cel Mare Mânăstirii Putna în anul 1497). Ripidele au şi o tijă, care ajută la purtarea lor în procesiuni şi la apărarea Sfintelor Taine sau a unor obiecte liturgice preţioase. Există şi ripide mici, care pot fi ţinute direct în mână.

Aceste obiecte liturgice sunt deja atestate în secolul al IV-lea, fiind menţionate în *Constituţiile Apostolice*, unde se afirmă că „diaconii [trebuie] să aducă episcopului darurile la jertfelnic, iar prezbiterii [preoţii] să stea de-a dreapta şi de-a stânga lui […]; şi doi diaconi să ţină de ambele părţi ale jertfelnicului câte un *evantai* [*ripidă*] din membrane subţiri, sau din pene de păun ori o pânză uşoară şi să alunge în linişte micile zburătoare, ca să nu se apropie vreuna" (I.I.Ică jr, *Canonul ortodoxiei*, Stavropoleos / Deisis, Sibiu, p. 746). În aceeaşi perioadă, ripidelesunt menţionate şi într-un episod din viaţa Sfântului Vasile cel Mare, care vorbeşte despre„un diacon dintre cei ce ţineau *ripidele*…" (*Vieţile sfinţilor pe ianuarie*, Editura Episcopiei Romanului, 2001, p. 26).

Ripidele apar în marea majoritate a tâlcuirilor Liturghiei ortodoxe. Spre exemplu, Teodor al Mopsuestiei (sec. IV), în *Omilia a XV-a catehetică*, vorbeşte despre diaconii care, stând în jurul cinstitelor daruri de pe sfânta masă, „vântură *evantaiele* [*ripidele*], aducând o formă de cinstire şi de venerare trupului care zace acolo… [şi] sunt cu luare-aminte să nu-l atingă nimic şi nici nu îngăduie să cadă pe el nici cea mai mică murdărie sau să se apropie ceva de el fără respectul cuvenit" (I.I.Ică jr, *De la Dionisie Areopagitul la Simeon al Tesalonicului*, Edit. Deisis, Sibiu, pp. 103-104). Şi Sfântul Gherman al Constantinopolului (sec. VIII), tâlcuind Imnul heruvic (*Cei ce pe heruvimi…*), ne spune că, „prin procesiunea diaconilor şi prin înfăţişarea *evantaielor* [*ripidelor*], care poartă reprezentări ale serafimilor, însemnează intrarea tuturor sfinţilor şi drepţilor, împreună cu care vin înainte puterile heruvimilor şi oştirile îngereşti care aleargă în chip nevăzut înaintea marelui Împărat Hristos" (*ibid.*, p. 268) şi, în continuare, „*evantaiele* [*ripidele*] şi diaconii îi arată pe serafimii cei cu câte şase aripi şi asemănarea heruvimilor cu şase ochi, căci astfel imită cele pământeşti ordinea cerească" (*ibid.*, p. 271). Câteva veacuri mai târziu, Nicolae al Andidei (sec. XI) ne spune şi el că „*evantaiele* [*ripidele*] sunt ca figură a heruvimilor" (*ibid.*, p. 299); aceste ripide sunt ţinute „în mâini de diaconi şi… sunt rotite deasupra sfintelor" (*ibid.*, p. 303), imitând puterile cereşti, a căror împreună-slujire este menţionată şi în rugăciunea intrării cu Sfânta Evanghelie: „fă ca, împreună cu intrarea noastră, să fie şi intrarea sfinţilor îngeri, care slujesc împreună cu noi şi împreună slăvesc bunătatea Ta". Similar, le întâlnim descrise şi de Sfântul Simeon al Tesalonicului (sec. XIV-XV). Şi exemplele pot continua…

Ripide sunt menţionate explicit în ultimele ediţii ale cărţilor de cult româneşti. La Liturghia Sfântului Ioan Gură de Aur şi a Sfântului Vasile cel Mare, *Liturghierul* (Bucureşti, 2012) ne spune că, pe tot parcursul Anaforalei, diaconii, „luând *ripida*… apără cu evlavie cinstitele daruri". Iar în *Arhieraticon*, la hirotonia sa, diaconul primeşte din mâna arhiereului o ripidă, cu care va apăra Sfintele Taine, tradiţie întâlnită dejaîn cel mai vechi manuscris păstrat al Liturghiei Sfântului Ioan Gură de Aur – codicele *Barberini 336*(sec. VIII) –, unde ni se spune că episcopul îi dă diaconului nou hirotonit „*sfânta ripidă* şi-l pune să apere cu ea Sfintele Daruri de pe dumnezeiasca Masă" (*Canonul ortodoxiei*, p. 984).

Folosirea ripidelor şi importanţa lor în celebrarea dumnezeieştilor slujbe este descrisă şi de marii liturgişti români contemporani. Părintele Petre Vintilescu, în *Liturghierul explicat* (Bucureşti, 1998), vorbind despre Intrarea cea Mare, ne spune că, „la catedrale şi biserici cu un aparat mai bogat [adică, suficient de mulţi slujitori], în primele rânduri ale procesiunii sunt purtate *ripide* de metal cu chipurile serafimilor, ilustrându-se astfel simbolic cetele îngereşti, care escortează în chip nevăzut pe Împăratul tuturor" (pp. 212-213), şi au în primul rând un scop practic, de protejare, dar şi un sens simbolic, arătând „participarea reală a serafimilor, preînchipuită deja în Vechiul Testament [*Iş.* 25, 18-22; 37, 7; cf. *Evr.* 9,5] prin serafimii care umbreau cu aripile lor chivotul Legii din Sfânta Sfintelor" (*ibid.*, p. 243). Similar, părintele Ene Branişte, în tratatul său de *Liturgică generală* (Bucureşti, 1993), dedică ripidelor un întreg subcapitol (pp. 599-601).

Am văzut originea, vechimea şi istoria acestor obiecte liturgice folosite în Biserica Ortodoxă şi actualitatea lor. Am văzut că au şi o dublă semnificaţie: la origine au fost obiecte de cult practice, cu rol în protejarea Sfintelor Taine, a Evangheliei sau a icoanelor dar, odată cu reprezentarea pe ele a chipului serafimilor şi cu dezvoltarea temei coliturghisirii cu îngerii, au dobândit şi un sens simbolic, evidenţiind participarea puterilor îngereşti la toate dumnezeieştile slujbe.

Astăzi, în cultul ortodox, ripidele pot fi întâlnite în trei situaţii. În primul rând, la Dumnezeiasca Liturghie, în timpul Rugăciunii Sfintei Jertfe sau Anaforaua, când sunt mişcate de diaconi deasupra discului şi a potirului, protejându-le. În al doilea rând, pot fi purtate la procesiuni, înaintea şi înapoia Sfintei Evanghelii, a Cinstitei Cruci, a icoanelor, a cinstitelor daruri, simbolizând „escorta de onoare" din jurul acestora, după cum afirmă numeroase texte liturgice – „ca pe Împăratul tuturor să-L primim înconjurat (străjuit) în chip nevăzut de oştirile îngereşti" sau „Acum puterile cereşti nevăzut împreună cu noi slujesc… iată Jertfa cea de taină… de dânsele este înconjurată (străjuită)". În al treilea rând, ripidele fac parte şi din semnele exterioare ale cinstirii „fizice", similar tămâierilor; în acest sens, adeseori ripidele sunt înclinate deasupra cinstitelor daruri, a Sfintei Evanghelii etc., plecându-se înaintea acestora şi „umbrindu-le", mai întâi pentru a le proteja, dar şi pentru a arăta că înaintea Mântuitorului Iisus Hristos, Care este prezent în Sfânta Evanghelie, ne plecăm şi îi slujim nu doar noi, oamenii, ci şi puterile cereşti, ale căror icoane sunt aşezate pe ripide, pentru a exprima simbolic ceea ce citim în *Sfânta Evanghelie de la Marcu*, că „îngerii Îi slujeau" (*Mc.* 1, 10), sau în *Epistola către Filipeni* a Sfântului Apostol Pavel: „întru numele lui Iisus tot genunchiul să se plece, al celor cereşti şi al celor pământeşti şi al celor de dedesubt" (*Flp.* 2, 10).

În sfârşit, pe lângă rostul practic şi sensul simbolic, ripidele au şi un rol *pastoral-misionar*: ele nu doar înfrumusețează sfintele slujbe, ci chiar pot stimula şi favoriza implicare în slujire a credincioşilor, îndeosebi a tinerilor şi a copiilor. În acest sens există în *Limonar* o scurtă istorie a unor „copii [care] se jucau pe câmp de-a Liturghia, imitându-i pe clerici", în timp ce alţi copii, „imitându-i pe diaconi, [care mişcă la Liturghie ripidele], agitau împrejur mănunchiuri de smicele"(*Liturgica generală*, p. 600, n. 74).

IPS ANDREI
MITROPOLITUL CLUJULUI, MARAMUREȘULUI ȘI SĂLAJULUI

În fiecare **luni**, între orele 8.00 şi 10.00, conduce şedinţa Consiliului Permanenţei Eparhiale.

În fiecare **miercuri**, între orele 20.30 şi 21.00, realizează emisiunea *„Cuvântul Ierarhului – spiritualitate creştină pe unde hertziene"*, pentru postul de radio „Renaşterea".

În fiecare **miercuri** şi **vineri**, între orele 10.00 şi 15.00, acordă audienţe clerului şi credincioşilor.

August 2015

1 august: Săvârşeşte Sfânta Liturghie în parohia „Sfântul Ioan Iacob Hozevitul" din localitatea Floreşti, (paroh: Pr. Ovidiu Marţiş), protopopiatul Cluj I. Rosteşte cuvântul de învăţătură. Este însoţit de PCuv. Ierom. Benedict Vesa, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului şi Clujului.

În Biserica „Înălţarea Sfintei Cruci" din Turda (parohi: Pr. Alexandru Rus şi Pr. Laurenţiu Şuteu), oficiază slujba de înmormântare a adormitei întru Domnul, Florica Ana Scrob. Rosteşte un cuvânt de mângâiere.

În parohia Aghireş-Sat, săvârşeşte slujba de resfinţire a bisericii monument istoric „Sfântul Nicolae" şi Paraclisul Maicii Domnului. Rosteşte un cuvânt de învăţătură. Acordă părintelui paroh, Romel Todoran, distincţia „Ordinul Sfinţii Martiri şi Mărturisitori Năsăudeni".

2 august: Săvârşeşte Sfânta Liturghie în Catedrala Mitropolitană. Rosteşte cuvântul de învăţătură. Premiază elevii din judeţele Cluj şi Bistriţa-Năsăud, ce au obţinut media 10 la examenul de bacalaureat. Acordă „Diplome de aleasă cinstire" unor membri ce s-au evidenţiat în cadrul Asociaţiilor „Părinţi pentru ora de Religie", din judeţele Cluj şi Bistriţa-Năsăud.

În Catedrala Mitropolitană, slujeşte Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului şi rosteşte o cateheză.

3 august: În biserica parohiei Şutu, protopopiatul Cluj I, săvârşeşte slujba de sfinţire a noului iconostat şi Paraclisul Maicii Domnului. Rosteşte un cuvânt de învăţătură. Hiroteseşte întru iconom pe părintele paroh, Cornel Petran. Este însoţit de PC Pr. Cristian Baciu, consilierul bisericesc al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului şi Clujului.

4 august: Face o vizită pastorală în parohia Năsal, protopopiatul Gherla (paroh: Pr. Grigore Bolbos), unde se desfăşoară ample lucrări de reabilitare a casei parohiale.

Pe altarul de vară al Mănăstirii de la Piatra Craiului, săvârşeşte slujba Vecerniei şi a Litiei.

Face o vizită pe şantierul noii bisericii a Mănăstirii. Este însoţit de PCuv. Arhim. Dumitru Cobzaru, exarhul mănăstirilor din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului şi Clujului.

5 august (Sfântul Ioan Iacob Hozevitul): Pe altarul de vară al Mănăstirii de la Piatra Craiului, cu prilejul hramului, săvârşeşte Sfânta Liturghie şi rosteşte cuvântul de învăţătură.

În biserica din Bonţida (paroh: Pr. Cătălin Alexandru Feier), protopopiatul Gherla, slujeşte Paraclisul Maicii Domnului şi rosteşte un cuvânt de învăţătură.

Face o vizită în parohia Poiana Ilvei, protopopiatul Năsăud (paroh: Pr. Leon Pop). Este însoţit de PCuv. Arhim. Dumitru Cobzaru, exarhul mănăstirilor din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului şi Clujului.

6 august (Schimbarea la Faţă a Domnului Hristos): Cu prilejul hramului, pe altarul de vară al Mănăstirii de la Ilva Mare, săvârşeşte Sfânta Liturghie şi rosteşte cuvântul de învăţătură.

Face o vizită pe şantierul noii case parohiale din Măgura Ilvei, protopopiatul Năsăud (paroh: Pr. George Ruşti). Este însoţit de PCuv. Arhim. Dumitru Cobzaru, exarhul mănăstirilor din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului şi Clujului.

În Biserica „Schimbarea la Faţă", de pe Bulevardul Eroilor din Cluj-Napoca (parohi: Pr. Titus Moldovan, Pr. Petru Ilea şi Pr. Alexandru Morar), slujeşte Paraclisul Maicii Domnului şi rosteşte un cuvânt de învăţătură. Este însoţit de PC Pr. Bogdan Ivanov, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului şi Clujului.

7 august: La Mănăstirea „Înălţarea Sfintei Cruci" de la Căşiel, protopopiatul Dej, participă la deschiderea Adunării Generale a Federaţiei Organizaţiilor Asociaţiilor „Pro-Vita" din România. Rosteşte un cuvânt duhovnicesc.

În parohia Fundătura, protopopiatul Gherla, prezidează şedinţa consiliului parohial. Este însoţit de PC Pr. Nicolae Buda, inspector eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului şi Clujului.

În biserica din localitatea Urca, protopopiatul Turda, slujeşte Paraclisul Maicii Domnului şi rosteşte un cuvânt de învăţătură. Hiroteseşte întru iconom pe părintele paroh Alexandru Rusan. Este însoţit de PC Pr. Iustin Tira, vicarul administrativ al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului şi Clujului.

8 august: În parohia Şanţ, protopopiatul Năsăud (parohi: Pr. Ioan Grapini şi Pr. Vasile Ureche), slujeşte Paraclisul Maicii Domnului şi rosteşte un cuvânt de învăţătură.

Face o vizită în parohia Maieru (parohi: Pr. Dan Dorian Cismaş şi Pr. Ioan Lăpuşte). Este însoţit de domnul Sorin Câlea, consilierul economic al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului şi Clujului.

9 august: La împlinirea a 414 ani de la mutarea la Domnul a Voievodului Mihai Viteazu, pe altarul de vară al Mănăstirii „Mihai Vodă" de la Turda, săvârşeşte Sfânta Liturghie şi rosteşte cuvântul de învăţătură. Hirotoneşte întru diacon pe tânărul Emilian Marius Făgădaru.

La monumentul Voievodului Mihai Viteazu din apropiere, săvârşeşte slujba Parastasului şi asistă la manifestările artistice şi militare organizate cu acest prilej. Este însoţit de PCuv. Arhim. Dumitru Cobzaru, exarhul mănăstirilor din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului şi Clujului.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, slujeşte Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului şi rosteşte o cateheză.

10 august: Face o vizită pe şantierul de pictură a Paraclisului din incinta Campusului Teologic „Nicolae Ivan". Este însoţit de domnul Sorin Câlea, consilierul economic al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului şi Clujului.

Face o vizită la Mănăstirea „Sfânta Maria Magdalena" de la Oarţa de Sus, judeţul Maramureş.

În satul natal, Oarţa de Sus, slujeşte Paraclisul Maicii Domnului şi rosteşte un cuvânt de învăţătură.

Înaltpreasfinţitul Părinte Arhiepiscop şi Mitropolit Andrei** împreună cu ÎPS Părinte Alexandru, Mitropolit de Pereiaslav-Hmelniţki şi Vîşniv şi Vicarul Mitropoliei Kievului, PS Părinte Lucian, Episcopul Caransebeşului, PS Părinte Timotei, Episcopul Ortodox Român al Spaniei şi Portugaliei, **în faţa Bisericii noi a Mănăstirii Nicula cu prilejul Hramului Adormirii Maicii Domnului, 15 august, 2015.

11 august: În parohia Rogojel, protopopiatul Huedin (paroh: Pr. Florin Mereu), îi vizitează pe tinerii din Asociaţia Studenţilor Creştini Ortodocşi, aflaţi în tabără. Săvârşeşte o slujbă de mulţumire şi rosteşte un cuvânt duhovnicesc.

În curtea bisericii din Şirioara, protopopiatul Beclean, săvârşeşte slujba de sfinţire a Crucii de mormânt a adormitului întru Domnul Chirlejan Viorel, fost primar al comunei.

În biserica din Şirioara, slujeşte Paraclisul Maicii Domnului şi rosteşte un cuvânt de învăţătură. Hiroteseşte întru sachelar pe părintele paroh Radu Viorel Petri. Este însoţit de domnul Liciniu Câmpean, consilierul misionar-social al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului şi Clujului.

12 august: Face o vizită în parohia Viişoara II, protopopiatul Bistriţa (paroh: Pr. Călin Sigartău), în vederea stabilirii locului de construire a noii biserici.

În biserica „Intrarea în Biserică a Maicii Domnului" din Bistriţa (parohi: Prot. Alexandru Vidican, Pr. Nicolae Feier şi Pr. Vasile Beni), săvârşeşte slujba Paraclisului Maicii Domnului şi rosteşte un cuvânt de învăţătură. Este însoţit de PC Pr. Cristian Baciu, consilierul bisericesc al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului şi Clujului.

13 august: În Biserica „Pogorârea Duhului Sfânt" din cartierul clujean Grigorescu, săvârşeşte slujba înmormântării adormitei întru Domnul, preoteasa Terezia Maria, soţia părintelui paroh Petru Varga. Rosteşte un cuvânt de mângâiere. Este însoţit de PC Pr. Iustin Tira, vicarul administrativ al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului şi Clujului şi de PC Pr. Nicolae Buda, inspectorul eparhial.

În biserica din Bobâlna, protopopiatul Dej (paroh: Pr. Marius Abrudan), slujeşte Paraclisul Maicii Domnului şi rosteşte un cuvânt de învăţătură. Este însoţit de PC Pr. Nicolae Buda, inspectorul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului şi Clujului.

Primeşte la reşedinţă pe PS Părinte Timotei, Episcopul Ortodox Român al Spaniei şi Portugaliei.

Primeşte la reşedinţă pe ÎPS Părinte Alexandru, Mitropolit de Pereiaslav-Hmelniţki şi Vîşniv şi vicar al Mitropoliei Kievului.

14 august: Primeşte la reşedinţă pe PS Părinte Lucian, Episcopul Caransebeşului.

Conduce îndătinata procesiune spre Mănăstirea Nicula, plecând din Biserica „Sfântul Nicolae" din Gherla (parohi: Pr. Aurel Mureşan şi Pr. Gheorghe Ştir).

Împreună cu ÎPS Părinte Alexandru, Vicarul Mitropoliei Kievului, PS Părinte Lucian, Episcopul Caransebeşului, PS Părinte Timotei, Episcopul Ortodox Român al Spaniei şi Portugaliei şi PS Părinte Macarie, Episcopul Ortodox Român al Europei de Nord, pe altarul de vară al mănăstirii de la Nicula, slujeşte Vecernia şi Litia. Hiroteseşte întru Protosinghel pe PCuv. Ierom. Atanasie Mercaş, Calinic Stupinean şi Alexie Bud, vieţuitori ai acestei mănăstiri.

Împreună cu ierarhii prezenţi, pe altarul de vară al mănăstirii de la Nicula, slujeşte Utrenia şi Prohodul Maicii Domnului.

15 august (Adormirea Maicii Domnului): Împreună cu ierarhii prezenţi, cu prilejul hramului, pe altarul de vară al mănăstirii de la Nicula, săvârşeşte Sfânta Liturghie şi rosteşte cuvântul de învăţătură.

Împreună cu ÎPS Părinte Alexandru, Mitropolit de Pereiaslav-Hmelniţki şi Vîşniv şi Vicarul Mitropoliei Kievului, vizitează Mănăstirea „Sfânta Elisabeta" din Cluj-Napoca, sediul Facultăţii de Teologie şi asistă la slujba Privegherii în Catedrala Mitropolitană.

16 august (Sfinţii Martiri Brâncoveni): Împreună cu ÎPS Părinte Mitropolit Alexandru, slujeşte Sfânta Liturghie în Biserica „Sfântul Apostol Andrei şi Sfinţii Martiri Brâncoveni" din Beclean (parohi: Pr. Doru Vincenţiu Zinveliu şi Pr. Claudiu Zinveliu). Hirotoneşte întru preot, pe diaconul Emilian Marius Făgădaru, pe seama capelei din incinta Clinicii de Recuperare „Polisano" din Suceagu, Protopopiatul Cluj I. Hiroteseşte întru iconom pe Inspectorul de Religie al judeţului Bistriţa-Năsăud, PC Părinte Adrian Cherhaţ. Este însoţit de PC Pr. Nicolae Buda, inspectorul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului şi Clujului.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, oficiază Taina Sfintei Cununii pentru tinerii Adrian Cristian şi Liana Maria Deneş. Rosteşte un cuvânt de învăţătură.

În Catedrala Mitropolitană, slujeşte Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului şi rosteşte o cateheză. Hiroteseşte întru duhovnic pe PC Pr. Gelu Petru Săvărăşan, preotul misionar al comunităţii de la Pata Rât şi pe PC Pr. Mihai Andreescu, de la parohia Pădureni, protopopiatul Gherla.

17 august: În localitatea Dobric, filie a parohiei Ilişua (paroh: Pr. Ludor Mureşan), protopopiatul Beclean, săvârşeşte slujba de înmormântare a adormitului întru Domnul, Teodor Pop. Rosteşte un cuvânt de mângâiere. Este însoţit de PC Pr. Nicolae Buda, inspectorul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului şi Clujului.

18 august: Săvârşeşte slujba Punerii Pietrei de temelie pentru biserica nou-înfiinţatei Mănăstiri „Sfinţii Martiri Brâncoveni"din localitatea Mărişel, protopopiatul Huedin. Rosteşte un cuvânt de învăţătură.

Îi vizitează pe tinerii din „Oastea Domnului", aflaţi în tabără în localitatea Măguri-Răcătău, protopopiatul Huedin, conduşi fiind de către PC Pr. Claudiu Melean. Rosteşte un cuvânt duhovnicesc.

19 august: În Catedrala Mitropolitană, slujeşte Vecernia şi Acatistul Mântuitorului Iisus Hristos.

20 august: Face o vizită în protopopiatul Năsăud. Vizitează Mănăstirea Salva, parohia Rebrişoara (paroh: Pr. Nicolae Hoha) şi parohia Sângeorz-Băi III (paroh: Pr. Alexandru Buia).

Îi vizitează pe tinerii aflaţi în tabără la Centrul Misionar pentru Tineret „Preot Ioan Bunea" din Sângeorz-Băi. Rosteşte un cuvânt duhovnicesc şi asistă la programul pregătit cu acest prilej.

Săvârşeşte slujba de binecuvântare a lucrărilor executate la casa parohială din parohia Sngeorz-Băi II.

21 august: Face o vizită în Biserica „Sfântul Nicolae" de pa strada Horea din Cluj-Napoca (parohi: Pr. Vasile Nemeş şi Pr. Florin Daniel), în vederea începerii lucrărilor de restaurare a picturii. Este însoţit de PC Pr. Nicolae Buda, inspectorul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului şi Clujului.

22 august: În Biserica „Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavriil" din Dej (parohi: Pr. Gavril Chirilă şi Pr. Iuliu Teodor Leach),

săvârşeşte Taina Sfintei Cununii pentru tinerii Vlad şi Andreea Olimpia Ciceo. Rosteşte un cuvânt de învăţătură. Este însoţit de PCuv. Ierom. Benedict Vesa, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului şi Clujului.

Face o vizită la Mănăstirea „Sfinţii Împăraţi Constantin şi Elena" de la Dobric, protopopiatul Beclean.

În biserica din Rebra, protopopiatul Năsăud (paroh: Pr. Doru Plăian), săvârşeşte Taina Sfintei Cununii pentru tinerii Cristian şi Andrada Bolbos. Rosteşte un cuvânt de învăţătură.

23 august: Săvârşeşte slujba de sfinţire a Bisericii „Pogorârea Duhului Sfânt şi Naşterea Maicii Domnului" din cartierul clujean Grigorescu. Săvârşeşte Sfânta Liturghie şi rosteşte cuvântul de învăţătură. Acordă părintelui paroh, Petru Varga, distincţia „Crucea Transilvană", părintelui slujitor, Marius Petru Varga, „Diplomă de aleasă cinstire" iar domnului Dr. Nicolae Şerban, distincţia „Crucea Transilvană pentru mireni". Este însoţit de PC Pr. Bogdan Ivanov, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului şi Clujului.

În Catedrala Mitropolitană, slujeşte Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului şi rosteşte o cateheză.

24 august: În sala de şedinţe a Centrului Eparhial, prezidează şedinţa comisiei de organizare a Reuniunii Tinerilor Creştini Ortodocşi din Europa, ce va avea loc între 4 şi 7 septembrie 2015.

Face o vizită la biserica Unităţii Militare din Floreşti, protopopiatul Cluj I. Este însoţit de domnul Sorin Câlea, consilierul economic al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului şi Clujului.

25 august: În Parohia Petreştii de Jos, protopopiatul Turda (paroh: Pr. Ioan Jude), săvârşeşte slujba de binecuvântare a noii case mortuare. Rosteşte un cuvânt de învăţătură.

26 august: În Catedrala Mitropolitană, slujeşte Vecernia şi Acatistul Mântuitorului Domnului nostru Iisus Hristos.

27 august: Face o vizită pastorală în protopopiatul Cluj I. Vizitează parohiile Deuşu (paroh: Pr. Alin Ioan Fărcaş), Făureni (paroh: Pr. Mihail Mititean) şi Feiurdeni (paroh: Pr. Ioan Cherhaţ). Este însoţit de PC Pr. Prot. Dan Hognogi.

28 august: În biserica misionară de la Pata Rât (slujitor: Pr. Gelu Petru Săvărăşan), săvârşeşte Taina Sfântului Botez pentru 18 persoane din comunitate. Rosteşte un cuvânt de învăţătură.

În aula „Nicolae Ivan" din incinta Centrului Eparhial, prezidează şedinţa comitetului de organizare a Reuniunii Tinerilor Creştini Ortodocşi din Europa ce va avea loc între 4 şi 7 septembrie la Cluj-Napoca, împreună cu preoţii voluntari din Arhiepiscopie.

29 august (Tăierea Capului Sfântului Ioan Botezătorul): Cu prilejul hramului, pe altarul de vară al mănăstirii de la Cormaia, protopopiatul Năsăud, săvârşeşte Sfânta Liturghie şi rosteşte cuvântul de învăţătură. Este însoţit de PCuv. Arhim. Dumitru Cobzaru, exarhul mănăstirilor din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului şi Clujului.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie şi slujeşte la Litie.

30 august: Săvârşeşte slujba de resfinţire a bisericii din localitatea Berindu, protopopiatul Huedin. Slujeşte Sfânta Liturghie şi rosteşte cuvântul de învăţătură. Hiroteseşte întru iconom stavrofor pe părintele paroh, Mihai Valentin Racolţa. Acordă distincţia „Crucea Transilvană" domnului Remus Lăpuşan. Este însoţit de PC Pr. Cristian Baciu, consilierul bisericesc al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului şi Clujului.

În Catedrala Mitropolitană, slujeşte Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului şi rosteşte o cateheză.

31 august: În sala de şedinţe a centrului Eparhial, prezidează comisia de examinare a candidaţilor la concursul de ocupare a posturilor de preot paroh în parohiile Petreştii de Jos (protopopiatul Turda), Fundătura (protopopiatul Gherla), Arcalia (protopopiatul Bistriţa) şi Coldău (protopopiatul Beclean).

A consemnat, *Arhid. Claudiu Ioan Grama*

Examenele – prilejuri de a redescoperi puterea credinţei

Rebecca Prata
Studentă la Medicină

Dragă tinere, aş vrea să îţi vorbesc despre blogul nostru www.ajutorlaexamene.wordpress.com. El este scris de tineri ca şi tine. Noi, alţi tineri, doar strângem poveştile lor, le împachetăm şi le scoatem în văzul lumii. Căci lumina trebuie pusă frumos în sfeşnic ca să lumineze şi celorlalţi.

De la bun început, vreau să subliniez faptul că noi nu promovăm trândăvia și superficialitatea în pregătirea profesională sau intelectuală. Știi și tu că trândăvia e unul din cele șapte păcate capitale ale sufletului omenesc. Noi credem cu tărie că un bun creştin trebuie să se străduiască la învăţătură. Sfântul Paisie Aghioritul (adormit în 1994) remarca cu durere că: "Oamenii se împart în trei categorii: studenți, adulți și creștini. Studenții ar vrea să ia note mari fără să învețe, adulții vor să câștige bani mulți fără să muncească, iar creștinii vor să ajungă în rai fără să se nevoiască".

În același timp, ne aducem aminte de cuvintele atât de adevărate ale Sfântului Apostol Pavel: "Nu fac binele pe care îl voiesc, ci răul pe care nu-l voiesc, pe acela îl săvârşesc" (Rm 7, 19) și înțelegem că omul este adesea slab, neputincios, fricos, că trebuie să se silească la bine și că nu reuşeşte mereu să ducă la bun sfârșit ceea ce își propune. Ba mai mult, uneori apar tot felul de situații imprevizibile, precum surmenaj, supărări, frica de eșec, diverse probleme familiale, necazuri, care îți fură din timpul alocat studiului și îți pot da peste cap hotărârea de a învăța. În astfel de situații, e nevoie de ajutor.

Mărturiile de pe blog se nasc tocmai din această conştientizare a nevoii de ajutor. Studentul, liceanul sau oricare alt tânăr examinat se poate simți neputincios şi ridică ochii spre cer. Şi de acolo, ce să vezi... Marele Pedagog își suflecă mânecile. Dacă tânărul nu a apucat să citească jumătate de materie şi merge cu inima cât un purice să extragă subiectele de examen, El îi trimite biletul "ideal". Dacă deja a extras un subiect nedorit, El... are puterea să i-l schimbe. Dacă cel examinat e convins că îşi va pica testul, când vine nota, El îi dăruieşte o notă de trecere. El înmoaie inimile examinatorilor de neînduplecat și le picură în minte exact întrebările pentru care acesta s-a pregătit. Plăcându-i în mod deosebit să lucreze prin alți oameni, El trimite adesea oameni potriviți la locul potrivit care să îl ajute pe cel care cere ajutor. El schimbă datele examenelor atunci când mai e nevoie de... încă o zi de învățat. El luminează mintea şi dă spor pentru studiu atunci când cafeaua nu îşi mai face efectul şi timp de somn nu mai este...

Da, El le face pe toate. O să găseşti, dragă tinere, multe poveşti în care oameni care au trăit acum 20, 100, 200 sau chiar 2000 de ani, vin în chip tainic în banca tânărului şi şoptesc răspunsuri la examene. Este vorba despre sfinţii noştri dragi care mijlocesc şi se roagă pentru reuşita noastră. Dacă veţi răsfoi blogul nostru, veţi vedea că unul dintre "cei mai activi" sfinţi la examene este Sfântul Efrem cel Nou, care pare de neoprit în milostivirea sa.

Cum să nu se bucure Tatăl nostru Ceresc când Biserica biruitoare din cer, împreună cu Biserica luptătoare de pe pământ, se întâlnesc încă de pe banca școlii? Este evident că scopul nu e examenul în sine. Examenul e doar motivul pentru cei de sus de a-și arăta grija și iubirea, iar pentru cei din lume, pentru a se apropia mai mult de cer. Și mulți sunt cei care îndrăznesc mai mult spre Biserică după ajutorul atât de evident primit la examene.

Şi toate par nişte coincidenţe din afară. Dar totul depinde de ochiul care priveşte. Cei care au ochi să vadă, le vor vedea ca pe nişte minuni. Şi tocmai lor le este destinat blogul. Şi dacă blogul este sămânța, roadele de care noi ne bucurăm sunt mărturiile pe care le primim de la cei care s-au folosit de sămânță: "recunosc că am fost puțin sceptică, dar, cum ajutaseră atâția oameni, mă gândeam că nu voi eu singura pe care Maica Domnului și Sfântul Efrem o vor exclude și am pornit cu o doză de încredere în Dumnezeu", "deși drumul către reușită a fost lung și anevoios, nu regret toate încercările mele, ci mă bucur că nu am renunțat, deoarece în modul acesta L-am redescoperit pe Dumnezeu", "reușind la acest examen, am ajuns să înțeleg rolul de mijlocitori înaintea lui Dumnezeu pe care îl au sfinții pentru noi", "cu o seară înainte de un examen foarte important, am găsit acest site - nu știu cum, poate o altă minune - și am citit câteva mărturii, chiar dacă la început eram sceptic, însă ceva mă atrăgea să citesc mai mult, până când am început să cred că mi se poate întâmpla și mie".

Toate sunt țesute până la urmă ca într-o mare pânză de păianjen invizibilă. Din experiența unuia se folosește altul şi tot aşa. Așa Îi place Lui. Iar din cer pe pământ curge neîncetat iubirea Creatorului nostru. Şi dacă noi vedem reuşite la examene în urma acestor povești de viață, ceea ce nu vedem, dar simțim, sunt rănile noastre care se tămăduiesc încet încet datorită acestei iubiri. Și zorii unui nou început alături de Dumnezeu și sfinții Săi. Și sămânța credinței încolțind în sufletele tinerilor.

Nădăjduim că purtarea de grijă a lui Dumnezeu față de micile noastre încercări ale vieții, precum sunt și examenele, să întărească credința tinerilor în Dumnezeul Cel Adevărat şi în sfinții Lui, cei atât de dornici să intervină cu grăbire în viața celor care îi cheamă cu credință.

Te invităm şi pe tine să citeşti, să recomanzi sau să scrii "cât bine ți-a făcut ție Domnul" la examene.

Comitetul de redacţie:

Preşedinte:
IPS Arhiepiscopul și Mitropolitul Andrei Andreicuţ

Vicepreşedinte:
PS Episcopul-vicar Vasile Someşanul

Membri:
Consilier cultural Pr. dr. Bogdan Ivanov, Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, Pr. prof. dr. Liviu Vidican-Manci

Director:
Pr. dr. Cătălin Pălimaru

RENAŞTEREA

Editura Renaşterea * Piaţa Avram Iancu, 18
400117, Cluj-Napoca * Telefon / Fax 0264-59.96.49
Internet: www.renasterea-cluj.ro
E-mail: revista@renasterea-cluj.ro

CUI (CF) 4547095
IBAN: RO79RNCB0106026604400017 BCR Cluj (Revista RENAŞTEREA)
ISSN: 1223-4435

Redactor responsabil:
Pr. Florin-Cătălin Ghiţ

Tehnoredactor: Pr. Eugen Mera

Difuzarea:
Pr. Nicolae-Dragoş Kerekes

Colaboratori permanenţi:
Mircea-Gheorghe Abrudan, Mircea Gelu Buta, Dacian But Căpuşan, Alexandru Dărăban, Cezar Login, Ierom. Maxim Morariu, Marcel Muntean, Alexandru Nemoianu, Protos. Simeon Pintea, Pr. Dan Popovici, Aurel Sasu, Paul Siladi, Nicolae Turcan, Cezar Ungureanu, Ierom. Benedict Vesa

FILOCALIA

9

Septembrie 2015

Supliment al Revistei RENAȘTEREA

Foaie editată de Asociația Studenților Creștini Ortodocși Români, filiala Cluj-Napoca

Tabăra de vară ASCOR – bucuria întâlnirii duhovnicești sub oblăduirea Maicii Domnului

Gabriela Bulgaru

Postul Adormirii Maicii Domnului este o perioadă pe care Asociația Studenților Creștini Ortodocși (ASCOR) din Cluj-Napoca o dedică prin excelență creșterii duhovnicești, în cadrul taberei estivale organizate, cu regularitate, de mai bine de zece ani. Și de această dată, săptămânile de 3-14 august au fost încărcate cu binecuvântări, atât prin Liturghiile săvârșite zilnic, cât și prin natura activităților pe care le-au avut tinerii și prin prezența și cuvântările invitaților care au venit în mijlocul lor.

Tabăra de anul acesta a descins la Rogojel, comuna Săcuieu, din Munții Vlădeasa, în Parohia cu hramul Sfintei Treimi păstorită de puțin timp de tânărul Părinte Florin Mereu. Rogojel este un sat de câteva sute de locuitori, răsfirat la poalele munților, cu peisaje încântătoare, în mijlocul unei naturi autentice, încă netransformate de om, unde greierii și cosașii cântă nestingherit zi și noapte și unde, uneori, viperele mai ies ori se ascund sub pietre. Aici, sătenii își urmează viața la țară firesc, în ritmul succedat al zilelor și al nopților și al unor obiceiuri așezate din străbuni, în care viața, natura și credința vor să fie una. Pitorescul satului, liniștea și frumusețea naturii, oamenii mărinimoși, toate au îmbiat la contemplarea lucrării lui Dumnezeu și la înmulțirea bucuriei.

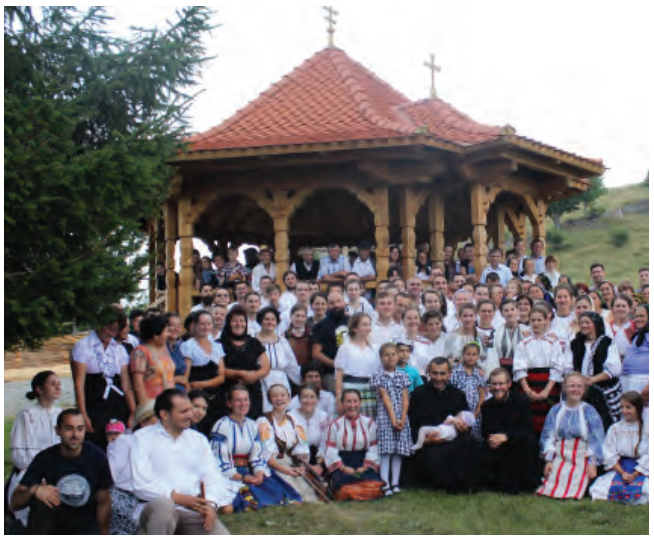

Un astfel de spațiu bogat și departe de tumultul și neliniștile orașului a fost mediul propice pe care organizatorii taberei, reprezentanții ASCOR, președintele Bogdan Dincă și vice-președinții Oana Raluca Băilă și Lorena Sacalîș, sub oblăduirea Părintelui îndrumător Ciprian Negreanu și binecuvântarea ÎPS Andrei, au căutat să-l pună la îndemâna celor aproximativ 200 de participanți, care urmau să-și instaleze acolo corturile.

Program duhovnicesc intens

Tema taberei a fost „Maica Domnului – îndrăzneală a gingășiei", pe care Părintele Ciprian Negreanu a dezvoltat-o în catehezele zilnice, alături de cele despre icoanele Maicii Domnului și cele despre Psalmul 50. Catehezele au fost ocaziile de care tinerii, mai vechi sau mai noi, s-au folosit și pentru a pune întrebări și a afla răspunsuri la diferite nelămuriri, uimiri sau probleme pe care le aveau. De altfel, programul liturgic de fiecare zi, împreună cu slujbele de seară ale Paraclisului Maicii Domnului *Pantanassa*, programul de spovedanie, catehezele, precum și cuvântările celorlalți invitați au venit în întâmpinarea căutărilor interioare spirituale ale tinerilor, cele după lucrurile lui Dumnezeu.

Postul trupesc, sufletesc, și duhul de rugăciune este trăsătura esențială pe care ascoriștii au căutat-o, au lucrat-o și au insuflat-o pe parcursul întregii perioade, prin participarea la liturghiile și paraclisele zilnice, la cateheze și discuții, la spovedanie, la privegherea neîncetată în biserică, prin citirea tuturor acatistelor, paracliselor, canoanelor, cântărilor și a tuturor celorlalte rugăciuni alcătuite în cinstea Maicii Domnului, dar și prin atelierele care, prin natura lor, i-au apropiat într-un fel sau altul de trăirea și revitalizarea tradițiilor creștin-ortodoxe și a datinilor strămoșești.

Activități cultural-artistice și ateliere diverse

Atelierele cultural-artistice și meșteșugărești, ambele tipuri necesitând trezvie duhovnicească, au fost dintre cele mai diverse: de la atelierul de lectură, de fluier și de chitară, de icoane pe sticlă și litografii, la cel de toacă, de împletit cruciulițe și metaniere, de sculptat în lemn, de cusături pe pânză, de restaurat costume populare și de confecționat opinci. Autorii atelierelor au fost persoane experimentate, fie specialiști în domeniu, fie persoane care au deprins artele sau meșteșugurile pe parcursul taberelor anterioare, sau chiar în cadrul acestei tabere, cum s-a întâmplat cu unii tineri

care au învățat toacă sau împletitul metanierelor și care i-au ajutat să recupereze pe cei care s-au alăturat taberei mai târziu. Trebuie menționat că un număr mare de ascoriști s-au străduit să împletească zeci de metaniere, care vor fi dăruite participanților internaționali de la Întâlnirea Tinerilor Ortodocși din Europa de la Cluj-Napoca, din 4-7 septembrie anul acesta. Pe lângă acestea, sculptorii și voluntarii au restaurat o troiță, iar fetele au brodat mai multe semne de carte și veșminte preoțești.

Invitații taberei

Din rodul muncii mâinilor lor (icoane, candele sau cruci sculptate, opinci etc.) se alegea și un dar pe care oaspeții taberei îl primeau la plecare. Părinții Iustin Miron și Pantelimon Șușnea de la Mănăstirea Oașa, Preasfințitul Părinte Episcop Macarie al Europei de

Nord, Monahul Paulin Ilucă de la Mănăstirea Sfântul Ioan cel Nou de la Suceava, Monahia Marina de la Mănăstirea Big – ucenica părintelui Arsenie Boca, Părintele Ciprian Taloș, Protopopul Huedinului – a pus la inima celor prezenți martiriului Protopopului Aurel Munteanu (1882-1940), au fost invitații care au înveselit, cu prezența și dialogul lor cu tinerii, întreaga tabără. Nu în ultimul rând, Înaltpreasfințitul Părinte Andrei, în ciuda agendei mitropolitane foarte încărcate din acea perioadă, a vizitat, a binecuvântat și a încurajat acțiunile și trăirile tinerilor ziditoare de suflet, în această lume plină de ispite sufletești și mai ales trupești.

Drumeții, jocuri sportive și atracții

Astfel, întăriți pe cale de îndrumătorii și păstorii lor, tinerii au petrecut zilele ca pe noi ocazii de experimentare duhovnicească. Programul nu a fost unul greu, ci încărcat de multe activități folositoare și ziditoare de suflet. Pe lângă ateliere, au fost organizate și

drumeții, la rezervația de sequoia din zonă, la Pietrele Albe sau chiar pe Vârful Vlădeasa. Drumețiile au fost presărate cu popasuri dintre cele mai utile, așa încât unele fete și unii băieți au reușit să cuprindă sufletele obosiților de drum cu doine alese, despre viață, despre

tinerețe și moarte, despre cânt și cătănie; alții s-au implicat în jocuri de socializare și cunoaștere... și toată lumea a avut ocazia să se înfrupte din fructele pădurii, fie ele afine, fragi sau zmeură. Atelierul de confecționat noduri din frânghie s-a dovedit a fi foarte util pentru iubitorii de drumeții montane, nodurile fiind necesare mai ales pentru a fixa diverse frânghii în cazul escaladării unor stânci sau în coborârile în rapel. De altfel, atunci când au urcat pe Munții Vlă-

deasa, grupurile de tineri au reuşit să dezvolte astfel de activităţi sportive, coborârea în rapel fiind la mare căutare.

O atracţie cu totul plină de succes a fost şi tiroliana montată de Părintele Teodor Tare şi de ajutoarele sale, deasupra unei văi destul de adânci, pe care foarte mulţi ascorişti au încercat-o chiar de mai multe ori. Tot Părintele Teodor a fost cel care, în taberele anterioare, a iniţiat un atelier de supravieţuire, în pustietăţi, în pădure, sub ameninţările vremii, ale duşmanilor sau ale fiarelor bănuite sau nebănuite din natură, şi de ce nu, ale celor dinlăuntrul omului. Este al treilea an consecutiv în care Părintele Teodor Tare strânge în jurul său caractere puternice, dar şi fire curioase de a învăţa cum să construiască un adăpost în pădure, cum să găsească drumul cu ajutorul busolei, cum să facă focul cu bucăţele de cremene, cum să lucreze în echipă, dar şi cum să deprindă alte tehnici practice de supravieţuire. Cel care, alături de Părintele Teodor Tare, a coordonat mai multe echipe de tineri, a fost Ioan Neacşu. Adăpostul din pădure, construit de Ioan şi camarazii săi, fără ajutorul tehnologiilor actuale, a stârnit curiozitate şi a devenit loc de vizită pentru cei care nu au participat la atelier.

N-au lipsit nici jocurile sportive, precum cele de volei, fotbal, rugby sau şah. Iar în penultima zi de tabără au fost organizate adevărate competiţii, în cadrul cărora cei mai dibaci sportivi ascorişti au dat dovadă de multă pregătire, prezenţă de spirit şi de competiţie.

Teatru şi ploaie de talente în tabăra de la Rogojel

Atelierul de teatru, ţinut de Oana Raluca Băilă a fost o activitate care i-a impresionat pe toţi participanţii taberei. Anul acesta, într-un timp foarte scurt (mai puţin de o zi), actorii voluntari au pus în scenă *Cartea lui Tobit*, dând dovadă de mult curaj actoricesc şi nu în ultimul rând de o memorie incredibilă, reuşind să reproducă, într-un limbaj cât mai aproape de cel biblic, nenumărate versete-cheie din istoria Cărţii. Piesa s-a jucat în cadrul unei „seri a talentelor", în care mulţi tineri s-au remarcat prin muzică, fie cântând la instrumente (chitară, vioară, fluier), fie din voce, prin pantomimă, teatru, poezie, conversaţii în limbi străine mai deosebite (irlandeza, de exemplu), cântece în limbi străine sau toacă. La acest spectacol au asistat şi Părintele Ionică Valentin Pop al parohiei din Săcuieu şi săteni din împrejurimi. Părintele Valentin Pop a fost şi cel care, cu câteva seri înainte, a invitat corul psaltic al ASCOR să cânte Paraclisul Maicii Domnului *Pantanassa* alături de creştinii din Săcuieu.

Datinile străbune şi straiele populare

Au fost şi câţiva oameni care au animat şi au valorificat, alături de voluntarii debutanţi, activităţile de meşteşuguri şi tradiţii populare. Doamna Elena Dârjan, binecunoscută în rândurile meşteşugarilor clujeni de la târgurile şi expoziţiile organizate în ţară sau în străinătate, a fost prezentă pe tot parcursul taberei lucrând neîncetat la obiecte cu adevărat tradiţionale. Doamna Elena Dârjan este membră a Asociaţiei Meşterilor Populari din Cluj, este cunoscătoare a modelelor tradiţionale româneşti autentice, pasionată şi specialistă în lucrul manual cu diverse materiale, confecţionate sau luate direct din natură (cruciuliţe, cusături pe pânză/pe semne de carte, obiecte artizanale diverse din lemn, aţă etc.) şi admiratoare până la lacrimi a portului popular românesc, a folclorului.

Pălăguţa Hodor din Maramureş, s-au tanti Pălăguţa, aşa cum au îndrăgit-o tinerii, a venit în tabără îmbrăcată în straie de sărbătoare şi i-a învăţat pe tinerii iubitori de folclor strigături pe care moşii şi strămoşii noştri le spuneau cu veselie la diverse evenimente din viaţa lor. Strigăturile păreau uitate, ca ceva vechi şi de demult, dar tanti Pălăguţa nu s-a lăsat mai prejos şi, pricepută de zeci de ani cum a era, ca şi în tainele ţesutului, a compus strigături anume pentru tabăra de la ASCOR. Tinerii s-au strâns repede în jurul ei, căci spiritul vioi de care dădea dovadă, în ciuda vârstei fizice, şi chiar experienţa pe tiroliană, nu părea să facă distincţie între ascorişti şi tanti Pălăguţa. De altfel, tanti Pălăguţa a fost foarte prezentă în tabăra organizată de ASCOR, fiind şi coordonatoarea atelierului de tors lână, o altă noutate de anul acesta. Mai mult decât atât, această minunată femeie de la ţară a fost un exemplu în purtarea cu mândrie a costumului popular, încurajându-i pe tineri să păstreze datinile strămoşeşti.

În această atmosferă de tradiţii vizibil însufleţită, tinerii au vrut să poarte în mod firesc, duminica şi în sărbători, costumele populare. Aceste sărbători au fost urmate de spectacole de folclor, în care cei prezenţi au ascultat doine şi cântece de Sânziene, de peţit, de nuntă, de bucurie, dar şi de jale.

Împreună bucurie la activităţi duhovniceşti şi organizatorice

Mesele din tabără s-au servit la comun şi, după principiul bine rânduit deja, fiecare participant încerca să facă „ascultare" o zi la bucătărie. Echipele de 10 persoane care urmau să pregătească mesele zilei următoare se alegeau peste zi şi începeau lucrul de cu seară, sub coordonarea celor mai experimentaţi ca ei în gastronomia şi bucătăritul taberelor ASCOR. Binefăcătoare şi de nelipsit au fost şi anul acesta gustările şi ceaiul fierbinte de seară, când răcoarea nopţii cobora de pe munte şi-i cuprindea pe toţi, oameni şi corturi.

***

Diversitatea tuturor acestor preocupări şi activităţi din tabără, oricât de rapidă a fost trecerea timpului, a lăsat cu siguranţă amintiri de neuitat în inima participanţilor. Mai presus de toate este, însă, conştientizarea pe care a trezit-o în mintea şi în sufletul lor. Aceea că au totul în mâna şi în inima lor şi că alegerea le aparţine. Aceea că suflul tineresc, energia şi veselia parcă nesfârşite pe care le pot avea pot fi creatoare de frumos, de iubire, de uniune. Aceea că a fi tânăr creştin-ortodox practicant nu înseamnă să te închizi în rigorile unor trăiri şi acţiuni fade şi plictisitoare. Aceea că Hristos este pururi vesel, veşnic fără vârstă. Altfel, de unde neoboseala şi veselia constantă a tinerilor, de unde cei aproximativ 300 de participanţi, tineri şi mai puţin tineri, care s-au adunat în tabără la sfârşit de săptămână pentru o împreună bucurie?De ce avem nevoie de Biserică?

Minunile Maicii Domnului

„Mare eşti Doamne şi minunate sunt lucrurile tale"

Brândușa Munteanu

În urma cu șase ani se născea primul nostru copil. S-a lăsat așteptat o vreme, dar, după ce am fost la Izvorul Maicii Domnului de la Mănăstirea Poșaga, Dumnezeu ne-a binecuvântat cu o fetiță minunată.

Timpul trecea și ne-am mai fi dorit copii, dar ei nu veneau. Așa că, ne-am gândit să mai mergem să ne rugăm la Maica Domnului și să bem apă de la izvorul Ei (Izvorul de la Mănăstirea Poșaga). La scurt timp după aceasta, am aflat vestea cea mare. O nouă viață creștea în mine pentru a doua oară. Ne-am bucurat că și de această dată Maica Domului ne-a ajutat. Lunile treceau. Emoții intense mă încercau din nou: bucurie, neliniște, entuziasm, nerăbdare.

În a 5-a lună de sarcină, în urma unei ecografii, am aflat că nivelul glandei suprarenale drepte a copilului (ce se găsește la polul superior al rinichiului) se vede o masă tumorală. Nu mă așteptam. Au urmat momente de durere și de frământare. Deodată, toată bucuria mea s-a transformat în întrebări și incertitudini. Am cerut părerea unui medic experimentat în ecografie, dar răspunsul a fost același. La momentul aflării diagnosticului, nu eram în țară, așa că la întoarcerea în țară am repetat ecografia la alt medic aici în Romania. Diagnosticul era același: tumoare suprarenală dreaptă. Desigur, în stadiul acela, nimeni nu putea spune exact de ce natură era tumoarea. Gândul nostru a fost să așteptăm să vedem cat va crește și cum va evolua acest țesut până la următoarea ecografie. Exista probabilitatea ca acea masă tumorală sa fi fost cancer, iar vestea dată mi-a spulberat toată bucuria pe care o trăisem la începutul sarcinii. Îmi era frică de ce va urma.

La următoarea ecografie, însă, medicul din Cluj nu a mai văzut tumoarea. Totuși, nu era ferm convins. Mi-a spus că glanda suprarenală dreaptă, anterior afectată, părea normală. Sfatul medicului a fost să urmărim fenomenul în evoluție. Examenul ecografic trebuia repetat peste o lună. Un alt medic din clinică a fost chemat să repete examinarea ecografică, care nu a arătat nicio anomalie. Nu aveam curaj sa mă bucur. În aer plutea o incertitudine. Era o veste bună și totuși medicii erau rezervați. Trebuia să mai aștept o lună până la următoarea ecografie pentru a vedea evoluția.

Îndoiala se strecurase în sufletul meu, dar tot acolo răsărise și credința că Dumnezeu ne va ajuta.

În acea perioadă, la Biserica Studenților din campusul studențesc Hasdeu, Cluj-Napoca, a fost adusă o copie a icoanei Maicii Domului Panthanassa, vindecătoare de cancer. Ne-am dus și noi la procesiune și cu inima îndurerată de vestea aflată ne-am rugat Maicii Domnului să ne vindece copilul nenăscut. Era o speranță. Minuni există, așa că am avut nădejde. La Dumnezeu toate sunt cu putință și, chiar dacă noi nu aveam tăria rugăciunii, am îndrăznit. Totodată, am mers din nou la Izvorul Maicii Domnului de la Poșaga, Izvorul Tămăduirii, de data aceasta cu rugămintea de a primi pruncul sănătos în brațele noastre.

Trecuse o lună și trebuia să repet ecografia. Am vrut să aflu de la cei care au pus diagnosticul inițial dacă era adevărat că tumoarea dispăruse. Luând această decizie, am plecat în străinătate, în țara în care am aflat despre existența tumorii și am repetat ecografia. La ecografie, medicul a văzut un făt normal, o fetiță, fără nicio formațiune tumorală. Mi s-a luat o piatră de pe inimă, o piatră cât un munte. Așadar, minunea se întâmplase. Dumnezeu nu ne-a lăsat. Maica Domnului a fost cu noi. Ce bucurie! Ce daruri minunate poate face Maica Domnului!

M-am întors în țară să nasc și tot Maica Domnului m-a ajutat să nasc normal, un copil sănătos, după ce prima naștere fusese prin cezariană (iar la noi în țară se încurajează foarte puțin nașterea normală după cezariană).

Aș vrea sa precizez că dețin rezultatele ecografiilor care demonstrează prezența și apoi absența masei tumorale care s-a văzut pe durata sarcinii.

Acum, la un an de la aceste evenimente, ne dăm seama că nu a fost doar o minune, ci o înșiruire de minuni ale Maicii Domului. În primul rând, sarcina care se lăsa așteptată s-a întâmplat; în al doilea rând, tumoarea care apăruse la glanda suprarenală a copilului a dispărut; și în al treilea rând nașterea normală după cezariană, care a fost fără complicații.

Cât de minunat lucrează Dumnezeu, Maica Domnului și toți Sfinții!

Echipa: Tatiana Onilov, Andrei Mitrică, Gabriela Bulgaru, Ana-Maria Neag, Dana Filaropol, Andreea Micu, Iulia Anamaria Mureşan, Oana Laura Dâgă, Romina Sopoian.

Adresa ASCOR:
Biserica din Haşdeu 45
Cluj-Napoca

Redacţia FILOCALIA:
Piaţa Avram Iancu, nr. 18,
Cluj-Napoca
Fax: 0264/595 300
revista.filocalia@yahoo.com

ISSN: 1224-0567